
PŘÍLOHA č. 2: TECHNICKÁ A ORGANIZAČNÍ OPATŘENÍ

1. Organizační bezpečnostní opatření

1.1. Správa zabezpečení

- a. Bezpečnostní politika a postupy: Zpracovatel musí mít dokumentovanou bezpečnostní politiku týkající se zpracování osobních údajů.
- b. Role a odpovědnosti:
 - i. role a odpovědnosti související se zpracováním osobních údajů jsou jasně definovány a přiděleny v souladu s bezpečnostní politikou;
 - ii. během interních reorganizací nebo při ukončení a změně zaměstnání je ve shodě s příslušnými postupy jasně definováno zrušení práv a povinností.
- c. Politika řízení přístupu: každé roli, která se podílí na zpracování osobních údajů, jsou přidělena specifická práva k řízení přístupu podle zásady "need-to-know."
- d. Správa zdrojů/aktiv: Zpracovatel vede registr aktiv IT používaných pro zpracování osobních údajů (hardwaru, softwaru a sítě). Je určena konkrétní osoba, která je odpovědná za udržování a aktualizaci tohoto registru (např. manažer IT).
- e. Řízení změn: Zpracovatel zajišťuje, aby všechny změny IT systémů byly registrovány a monitorovány konkrétní osobou (např. IT manažer nebo manažer bezpečnosti). Je zavedeno pravidelné monitorování tohoto procesu.

1.2. Reakce na incidenty a kontinuita provozu

- a. Řízení incidentů / porušení osobních údajů:
 - i. Je definován plán reakce na incidenty s podrobnými postupy, aby byla zajištěna účinná a včasná reakce na incidenty týkající se osobních údajů;
 - ii. Zpracovatel bude bez zbytečného odkladu informovat Správce o jakémkoli bezpečnostním incidentu, který vedl ke ztrátě, zneužití nebo neoprávněnému získání jakýchkoli osobních údajů.
- b. Kontinuita provozu: Zpracovatel stanoví hlavní postupy a opatření, které jsou dodržovány pro zajištění požadované úrovně kontinuity a dostupnosti systému zpracování osobních údajů (v případě incidentu / porušení osobních údajů).

1.3. Lidské zdroje

- a. Důvěryhodnost personálu: Zpracovatel zajišťuje, aby všichni zaměstnanci rozuměli svým odpovědnostem a povinnostem týkajících se zpracování osobních údajů; role a odpovědnost jsou jasně komunikovány během procesu před nástupem do zaměstnání a / nebo při zácviku;
- b. Školení: Zpracovatel zajišťuje, že všichni zaměstnanci jsou dostatečně informováni o bezpečnostních opatřeních IT systému, která se vztahují k jejich každodenní práci; zaměstnanci, kteří se podílejí na zpracování osobních údajů, jsou rovněž řádně

informování o příslušných požadavcích na ochranu osobních údajů a právních závazcích prostřednictvím pravidelných informačních kampaní.

2. Technická bezpečnostní opatření

2.1. Kontrola přístupu a autentizace

- a. Je implementován systém řízení přístupu, který je použitelný pro všechny uživatele přistupující k IT systému. Systém umožňuje vytvářet, schvalovat, kontrolovat a odstraňovat uživatelské účty.
- b. Je vyloučeno používání sdílených uživatelských účtů. V případech, kdy je to nezbytné je zajištěno, že všichni uživatelé společného účtu mají stejné role a povinnosti.
- c. Při poskytování přístupu nebo přiřazování uživatelských rolí je nutno dodržovat zásadu "need-to-know", aby se omezil počet uživatelů, kteří mají přístup k osobním údajům pouze na ty, kteří je potřebují pro naplnění procesních cílů zpracovatele.
- d. Tam, kde jsou mechanismy autentizace založeny na heslech, Zpracovatel zajišťuje, aby heslo mělo alespoň osm znaků a vyhovovalo požadavkům na velmi silná hesla, včetně délky, složitosti znaků a neopakovatelnosti.
- e. Autentifikační pověření (například uživatelské jméno a heslo) se nikdy nesmějí předávat přes síť.

2.2. Logování a monitorování

- a. Log soubory jsou ukládány pro každý systém / aplikaci používanou pro zpracování osobních údajů. Log soubory obsahují všechny typy přístupu k údajům (zobrazení, modifikace, odstranění).

2.3. Zabezpečení osobních údajů v klidu

- a. Bezpečnost serveru / databáze
 - i. Databázové a aplikační servery jsou nakonfigurovány tak, aby fungovaly pomocí samostatného účtu s minimálním oprávněním operačního systému pro zajištění řádné funkce.
 - ii. Databázové a aplikační servery zpracovávají pouze osobní údaje, které jsou pro naplnění účelů zpracování skutečně nezbytné.
- b. Zabezpečení pracovní stanice
 - i. Uživatelé nemohou deaktivovat nebo obejít nastavení zabezpečení.
 - ii. Jsou pravidelně aktualizovány antivirové aplikace a detekční signatury.
 - iii. Uživatelé nemají oprávnění k instalaci nebo aktivaci neoprávněných softwarových aplikací.
 - iv. Systém má nastaveny časové limity pro odhlášení, pokud uživatel není po určitou dobu aktivní.

- v. Jsou pravidelně instalovány kritické bezpečnostní aktualizace vydané vývojářem operačního systému.

2.4. Zabezpečení sítě / komunikace

- a. Kdykoli je přístup prováděn přes internet, je komunikace šifrována pomocí kryptografických protokolů.
- b. Provoz do a z IT systému je sledován a řízen prostřednictvím Firewallů a IDS (Intrusion Detection Systems).

2.5. Zálohování

- a. Jsou definovány postupy zálohování a obnovení údajů, jsou zdokumentovány a jasně spojeny s úlohami a povinnostmi.
- b. Zálohování je poskytována odpovídající úroveň fyzické ochrany a ochrany životního prostředí.
- c. Je monitorována úplnost prováděních záloh.

2.6. Mobilní / přenosná zařízení

- a. Jsou definovány a dokumentovány postupy pro řízení mobilních a přenosných zařízení a jsou stanovena jasná pravidla pro jejich správné používání.
- b. Jsou předem registrována a předem autorizována mobilní zařízení, která mají přístup k informačnímu systému.

2.7. Zabezpečení životního cyklu aplikace

- a. V průběhu životního cyklu vývoje aplikací jsou využívány nejlepší a nejmodernějších postupy a uznávané postupy bezpečného vývoje nebo odpovídající normy.

2.8. Vymazání / odstranění údajů

- a. Před vyřazením médií bude provedeno jejich přepsání při použití software. V případech, kdy to není možné (CD, DVD atd.), bude provedena jejich fyzická likvidace / destrukce.
- b. Je prováděna skartace papírových dokumentů a přenosných médií sloužících k ukládání osobních údajů.

2.9. Fyzická bezpečnost

- a. Fyzický perimetr infrastruktury informačního systému není přístupný neoprávněným osobám. Musí být zavedena vhodná technická opatření (např. turniket ovládaný čipovou kartou, vstupní zámky) nebo organizační opatření (např. bezpečnostní ostraha) pro ochranu zabezpečených oblastí a jejich přístupových míst proti vstupu neoprávněných osob.

PŘÍLOHA č. 3: AUTORIZOVANÉ PŘEDÁNÍ OSOBNÍCH ÚDAJŮ SPRÁVCE

Seznam schválených podzpracovatelů. Uvedte prosím (i) úplný název podzpracovatele; (ii) činnosti zpracování; (iii) umístění středisek služeb.

Č.	Schválený podzpracovatel	Činnost zpracování	Umístění středisek služeb
1.	doplň zpracovatel		

FORMULÁŘ 2.2.1.
ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ O ODBORNÉM PERSONÁLU

Společnost SMOLA HK a.s.

se sídlem: Zeyerova 758/12, 500 02 Hradec Králové

IČO: 09137912

zapsaná v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové, oddíl B, vložka 3711,

jakožto účastník v zadávacím řízení na veřejnou zakázku na služby I/2 Pardubice, jihovýchodní obchvat, ZAV, ev. č. dle Věstníku veřejných zakázek Z2024-061787 (dále jen „účastník“), tímto čestně prohlašuje, že odborný personál účastníka splňuje požadavky zadavatele v níže uvedeném rozsahu:

Funkce: Vedoucí výzkumu

1. Příjmení: Rytíř

2. Jméno: Ladislav

3. Zakázka podle čl. 4.3 zadávací dokumentace, na jejíž realizaci se odborný personál podílel v pozici Vedoucí výzkumu:

Název zakázky / Popis služeb odpovídající čl. 4.3 zadávací dokumentace	Objednatel, dodavatel a doba a místo plnění	Popis činnosti odborného personálu na zakázce	Finanční objem poskytovaných služeb	Byly služby, které jsou předmětem významné zakázky, dokončeny / předány objednateli Ano / Ještě ne – služby jsou ještě poskytovány / Ne
I/43 Hradec nad Svitavou - Lačnov, ZAV	Ředitelství silnic a dálnic ČR, Univerzita Hradec Králové, 11/2019 – 9/2021, Hradec nad Svitavou	Vedoucí výzkumu, realizace záchranného archeologického výzkumu	11.742.550,- Kč	ANO

4. Vztah k dodavateli, příp. poddodavateli (pracovněprávní, poddodavatelský apod.) včetně označení související smlouvy¹: pracovněprávní, pracovní smlouva

¹ Např. pracovní smlouva, DPP, DPČ, smlouva o výkonu funkce, smlouva o spolupráci apod.

Veřejná zakázka: I/2 Pardubice, Jiřnovýchodní obchvat, ZAV							
Jméno a příjmení vedoucího archeologického výzkumu:							
Seznam zakázek	název objednatele	kontaktní osoba - jméno, příjmení, telefon, e-mail	název akce	celkový rozsah plnění (sazba bez DPH, DPH, cena s DPH)	popis provedeného plnění	místní provedení práce	data provedení před ložkou od - do, datum předání/plnění objednatel, vč. data odevzdání náležitosti práce
1	Bedřetovská ulice a dálnice ČR		I/11 Dostupný úsek (0,84 - obchvat - záchvatný archeologický výzkum	25 188,07 Kč; 4 859 705,75 - 26 058 790,75	realizace celkové části záchvatného archeologického výzkumu, kontrola, kompletace a odevzdání náležitosti práce	Dobruška, nadstavení	01/2021 – 02/2023, NZ odevzdána 1.3.2023
2	Předstávkový úsek a dálnice ČR		I/13 Jaroměř - obchvat - záchvatný archeologický výzkum	57 971,75 Kč, NZ 12 374 067,50 Kč 70 345 817,50 Kč	realizace celkové části záchvatného archeologického výzkumu, kontrola, kompletace a odevzdání náležitosti práce	Jaroměř	04/2021 – 02/2023, NZ odevzdána 22.2.2024
3	Bedřetovská ulice a dálnice ČR		I/1107 Úsek 5 v km 111,750 - km 113,370	57 809,61 Kč, NZ 17 35 818,10 Kč 75 046 478,10 Kč	realizace celkové části záchvatného archeologického výzkumu, kontrola, kompletace a odevzdání náležitosti práce	h.č. Pardubice	04/2021 – 10/2024, NZ odevzdána 16.3.2023
4	Předstávkový úsek a dálnice ČR		I/1107 Úsek 4 v km 110,800 - km 111,750	50 676,90 Kč 10 642 071,30 Kč 51 148 601,30 Kč	realizace celkové části záchvatného archeologického výzkumu, kontrola, kompletace a odevzdání náležitosti práce	h.č. Jaroměř	04/2021 – 04/2024, NZ odevzdána 29.9.2023
5	Dostupný úsek a dálnice ČR		I/1104 Úsek 2 v km 02,100 - km 03,900	50 053 712,- Kč 6 311 280,52 Kč 56 364 992,52 Kč	realizace celkové části záchvatného archeologického výzkumu, kontrola, kompletace a odevzdání náležitosti práce	h.č. Světlá nad Sázavou	04/2021 – 11/2023, NZ odevzdána 9.4.2023

Díložně podaný

Datum: 2025.01.12
21:03:56 +01'00'

I/2 Pardubice, jihovýchodní obchvat, ZAV
číslo smlouvy: 11PT-005259 ev.č. 254/24

Parametry předávaných movitých archeologických nálezů a dokumentace

I.

Příslušné muzeum může s ohledem na vlastní metodiku nakládání se sbírkovými předměty a jejich evidenci stanovit v rozsahu této přílohy konkrétní požadavky na strukturu a podrobnost dat, závazné slovníky, formát zápisu, kritéria třídění, charakter a popis obalového materiálu. Veškeré součásti doprovodné dokumentace obdrží příslušné muzeum vždy v tištěné i digitální verzi ve vzájemně odsouhlasených datových formátech. Předměty lze případně zapsat do muzejní evidence, až po fyzickém předání souboru. Zapsání vybraných předmětů do muzejní evidence musí být uskutečněno nejpozději do 2 let od fyzického předání souboru, pokud stanovená lhůta se má prodloužit, lze poslat žádost na odbor školství a kultury Krajského úřadu Pardubického kraje, který může stanovenou lhůtu prodloužit.

II.

Pokud muzeum, příslušné k převzetí nálezů, nebude schopno nálezy převzít z důvodů nedostatečné kapacity prostoru s vhodnými podmínkami pro uložení sbírek muzejní povahy podle zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy, v platném znění, nálezy nepřevzme. Dotčené muzeum to oznámí bez zbytečného odkladu odboru školství a kultury Krajského úřadu Pardubického kraje, který rozhodne o novém místě uložení MAN.

1. Seznam MAN

- a) Forma popisky sáčku: číslo sáčku, katastrální území, okolnosti výzkumu, rok, identifikace autora, datum získání, označení logických celků, hloubka, kontext a materiál.
- b) Forma štítku bedny se uvádí: název akce, katastrální území, rok, seznam objektů, seznam sáčků a materiál.

Struktura údajů v seznamu nálezů:

- číslo sáčku
- číslo bedny
- katastrální území
- okolnosti výzkumu (přesná identifikace aktivity, která příslušný výzkum vyvolala),
- rok
- identifikace autora výzkumu
- datum získání
- označení většího logického celku (úsek, sektor, sonda apod.)
- označení menšího logického celku (objekt, hrob apod.)
- označení části menšího logického celku (část objektu, segment, vrstva apod.)
- hloubka, kontext
- označení materiálu
- poznámka (nepovinné, zvláštní charakteristiky nebo okolnosti)

2. Technické parametry předávaných nálezů

a) fyzický stav

- **keramika:** umytí, nezaměnitelná identifikace každého jedince podle instrukcí příslušného muzea, rekonstrukce (slepení) odpovídajících částí,
- **kameny:** umytí, nezaměnitelná identifikace každého jedince podle instrukcí příslušného muzea,
- **kovy:** základní laboratorní ošetření (stabilizaci, tj. nález je zajištěn tak, aby nedocházelo k jeho degradaci) může provádět pouze osoba s odpovídajícím oprávněním, nezaměnitelná identifikace každého jedince podle instrukcí příslušného muzea,
- **sklo:** základní laboratorní ošetření (stabilizaci, tj. nález je zajištěn tak, aby nedocházelo k jeho degradaci) může provádět pouze osoba s odpovídajícím oprávněním, nezaměnitelná

identifikace každého jedince podle instrukcí příslušného muzea, rekonstrukce (slepení) odpovídajících částí,

- **organické materiály:** základní laboratorní ošetření (stabilizaci, tj. nález je zajištěn tak, aby nedocházelo k jeho degradaci) může provádět pouze osoba s odpovídajícím oprávněním, nezaměnitelná identifikace každého jedince podle instrukcí příslušného muzea, v případě vzorků pro analýzy a dalších přírodnin postačí označení na obal.

b) obaly

- keramika: zdvojené papírové sáčky, standardizované bedny, u slepených jedinců další odpovídající ochranný obal (dřevitá vata, balicí papír, bublinová folie)
- kameny: zdvojené papírové sáčky, standardizované bedny
- kovy: sáčky perforované zipové (plast), případě potřeby v samostatných ochranných obalech
- sklo: sáčky perforované zipové (plast), případě potřeby v samostatných ochranných obalech
- organické materiály: obal plastový, forma odpovídající nálezu

3. muzejní evidence II. stupně

- a) Forma popisky sáčku: číslo sáčku, katastrální území, okolnosti výzkumu, rok, identifikace autora, datum získání, označení logických celků, hloubka, kontext a materiál, inventární a přírůstkové číslo, počet kusů nebo gramáž a orientační datace.
- b) Forma štítku bedny se uvádí: název akce, katastrální území, rok, seznam objektů, seznam sáčků a materiál, inventární a přírůstkové číslo a orientační datace.

Struktura údajů muzejní evidence II. stupně:

- číslo sáčku
- číslo bedny
- katastrální území
- okolnosti výzkumu (přesná identifikace aktivity, která příslušný výzkum vyvolala),
- rok
- identifikace autora výzkumu
- datum získání
- označení většího logického celku (úsek, sektor, sonda apod.)
- označení menšího logického celku (objekt, hrob apod.)
- označení části menšího logického celku (část objektu, segment, vrstva apod.)
- hloubka, kontext
- označení materiálu
- poznámka (nepovinné, zvláštní charakteristiky nebo okolnosti)
- přírůstkové číslo (přidělí příslušné muzeum na základě seznamu MAN, počet přírůstkových čísel může kolísat od jediného čísla pro celý soubor po počet shodný s počtem čísel sáčků, a to vždy podle instrukcí příslušného muzea, uvádí se pouze na sáček/obal/bedna)
- inventární číslo (uvádí se na sáček/obal/bedna nebo na předmět, řadu inventárních čísel poskytne na vyžádání příslušné muzeum, kritéria pro výběr nálezů, kterým je přiděleno inventární číslo stanoví kurátor příslušného muzea)
- číslo doprovodné evidence (řadu čísel poskytne na vyžádání příslušné muzeum, přidělí se všem nálezům, které nesplňují kritéria pro přidělení inventárního čísla)
- nezaměnitelný popis předmětu
- stav a dochování předmětu
- rozměry předmětu (platí pouze pro jednotlivé artefakty s alespoň jedním původním dochovaným rozměrem)
- základní popis předmětu
- počet kusů (s výjimkou sypkého materiálu, zejména vzorků výplní, uhlíků apod.)
- hmotnost v g
- orientační datace
- kresebné nebo fotografické vyobrazení předmětu s grafickým měřítkem a evidenčním číslem (platí pouze pro artefakty s výjimkou atypických zlomků)
- poznámka (zvláštní charakteristiky nebo okolnosti)

Seznam pozemků, na kterých nebude prováděn záchranný archeologický výzkum

Název katastrálního území	Parc. číslo dotčeného pozemku	Výměra trvalého záboru (m2)
Pardubičky	749/14	216
Pardubičky	749/15	450
Pardubičky	749/16	6696
Pardubičky	749/17	dle GP č. 1726-15437/2023 oddělen pozemek p.č. 749/17 o výměře 272 m2

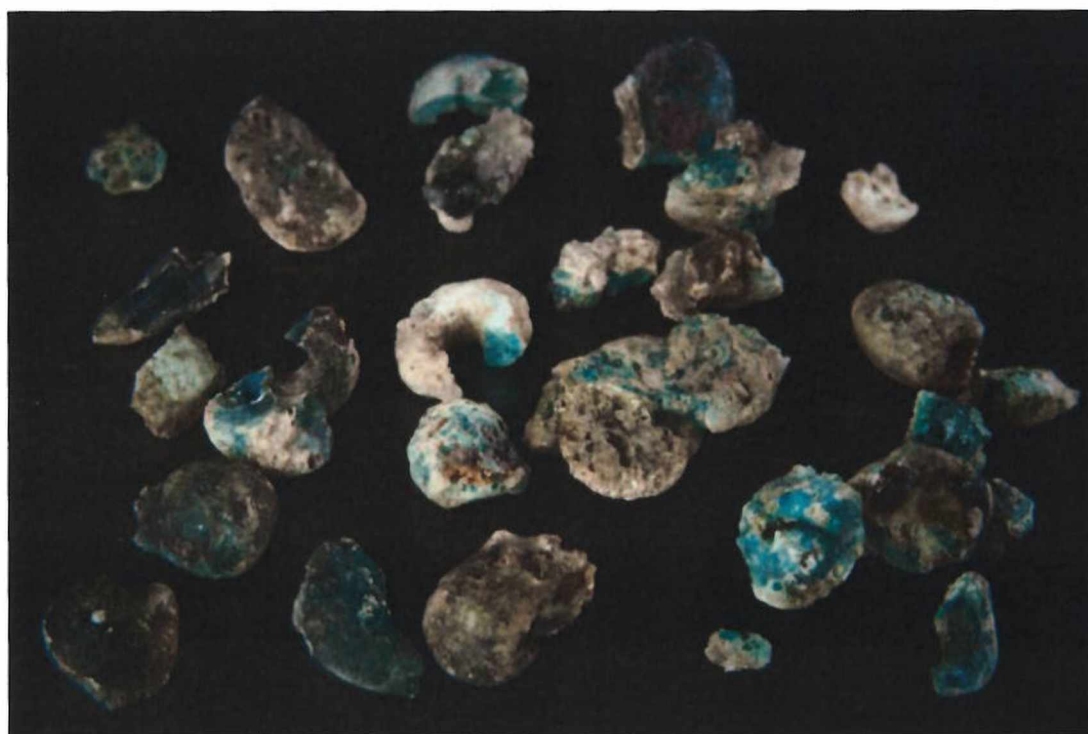
I přesto, že jsou tyto pozemky uvedeny v technické části Zadávací dokumentace nebudou předmětem této zakázky, neboť k nim Zadavatel v současné době nemá zajištěné majetkoprávní vypořádání.

Souřadnicový systém S-JTSK, Výškový systém Bpv

Název akce:						
I/2 Pardubice - jihovýchodní obchvat, ZAV						
Objednatel:						
		Ředitelství silnic a dálnic s. p. Na Pankráci 546/56, 140 00 Praha 4 Nusle				
Zhotovitel dokumentace:						
		M4 Road Design s.r.o. Koželužská 2246/5, 180 00 Praha 8 Datová schránka: v2rhcz E-mail				
Vypracoval:		Zodpovědný projektant:		Zkontroloval: .		
Část / SO:		A. REŠERŠE PŘÍTOMNOSTI ARCHEOLOGICKÝCH SITUACÍ V TRASE KOMUNIKACE I/2 PARDUBICE - JIHOVÝCHODNÍ OBCHVAT		Čís. zakázky: 24-014		Čís. paré:
				Stupeň PD: VD-ZDS		
				Datum: 08/2024		

**Rešerše přítomnosti archeologických situací v trase
komunikace I/2 Pardubice – jihovýchodní obchvat**
Doplnění rešerše k r. 2023

Východočeské muzeum v Pardubicích

I. Úvod

Dne 4. 12. 2008, oslovila společnost SUDOP Praha a.s. Východočeské muzeum v Pardubicích (dále VČM) s žádostí o vypracování rešerše (čj. VČM 13/2009; zakázkové č. ŘSD 08-369.250), v níž by byla popsána archeologická naleziště rozkládající se v prostoru plánované komunikace I/2 Pardubice, jihovýchodní obchvat. Na základě koordinační schůzky konané dne 11. 1. 2023, byl ze strany VČM vznesen požadavek o možnost doplnění této rešerše o aktuální informace. Z tohoto důvodu byla na počátku r. 2023 vypracována rešerše nová obsahující jak aktuální poznatky o nových archeologických lokalitách, tak nové podrobnější mapové podklady.

Předložené informace o lokalitách vychází jednak z již publikovaných článků v regionálním či odborném tisku, vlastních vnitřních evidencí, databází a nálezových zpráv, tak také z případných povrchových či jiných prospekci v rámci zájmového oblasti. Na konci zprávy je uvedena literatura a zdroje, z nichž bylo čerpáno. V příloze je pak několik typů mapových podkladů, jejímž cílem je co nejpřesněji zachytit polohu budoucí komunikace v rámci několika mapových podkladů včetně těch historických.

Zpráva má sloužit především pro účely budoucího výběrového řízení na zhotovitele záchranného archeologického výzkumu, resp. jako příprava podkladů pro zemní práce spojené se záchranným archeologickým výzkumem (dále jen ZAV). Proto je součástí zprávy i doporučení týkající se metodiky a způsobu provádění ZAV, resp. jeho rozsahu a charakteru v závislosti na konkrétním místě v krajině.

Použité zdroje informací:

1. Informace publikované v odborné (příp. regionální) literatuře
2. Interní evidenční systém archeologické sbírky VČM a doprovodné databáze
3. Nálezové zprávy a mapové podklady uložené v archivu AO VČM
4. Archiv Archeologického ústavu AV ČR, Praha v.v.i. (centrální databáze archeologických památek ČR obsahující i "Excerpta" Muzea východních Čech v Hradci Králové)
5. Poznatky z leteckého průzkumu a leteckého snímkování (www.cuzk.cz)

II. Seznam obcí, resp. katastrálních území, jimiž stavba prochází a archeologické nálezy na nich evidované

1) k. ú. Pardubice – městský obvod Pardubice V – Jesničanky

Přestože k. ú. Pardubice je po mnohá desetiletí významnou polykulturní lokalitou, na níž evidujeme doklady antropogenních aktivit již od doby kamenné, jsou některé zóny v rámci pravěku osídleny jen výběrově. Obvod – *Pardubice V – Jesničanky* vykazuje výraznější sídlištní aktivity především z průběhu mladší doby železné – doby laténské (450–50/30 BC). Ty byly zachyceny již v roce 1956, kdy zde prováděl prospekce V. Vokolek a zachytil část laténského sídliště (*Rybová 1968, 37; Waldhauser 2001, 378*). V dalších letech 1967 a 1968 zde byly opakovaně prováděny povrchové sběry, které odhalily dokonce mezolitické (cca 10000–7500 BP) a další laténské osídlení. Naleziště je dnes z větší části zničeno stavbou garáží a zahrádkářskou kolonií (*Vokolek 1969, 103*).

2) k. ú. Dražkovice (obr. 3)

K. ú. Dražkovice je významnou polykulturní lokalitou, v rámci jejíž minulosti nacházíme doklady antropogenních aktivit již z počátku zemědělského pravěku (neolitu a eneolitu). Na významu pak lokalita nabírá v průběhu doby bronzové, stejně jako v době železné. Zde za zmínku stojí především rozsáhle pohřebiště ze starší doby železné, ze samotného závěru období popelníkových polí – platěnické kultury. Tato nekropole byla částečně odhalena¹ především východně od obce. Naopak sídlištní situace z mladší doby železné (laténské) byly četně prokázány severovýchodně od Dražkovic a jsou dále rozvedeny níže. O něco sporadičtější, avšak stále neméně důležitou složku, představují nálezy z doby římské a raného středověku.

Podrobnější rozbor a prostorová dispozice jednotlivých archeologických situací a nálezů na k.ú. Dražkovice

V roce 1976 bylo zachyceno laténské sídliště (mladší doba železná cca 450/370–50 BC) v trase plynovodu Heřmanův Městec – Černá za Bory. Jednotlivé sídlištní objekty se nacházely na písečné duně rozkládající se na parc. č. 324, 332, 333, 341, 346. Průkop plynovodu protnul mladolaténské sídliště ve směru V-Z, jednotlivé archeologické situace byly znatelné v cca 110 m délky průběhu výkopu. Celkem bylo rozpoznáno 6 objektů (*Vokolek 1999, 8; Waldhauser 2001, 201*). V úseku mezi touto lokalitou a nalezištěm na k. ú. Dražkovice lze tedy předpokládat výskyt i dalších archeologických situací a nálezů. Pravděpodobně jsou tato dvě sídliště součástí laténského osídlení pokračujícího dále na jih směrem k Chrudimi (*Vokolek 1990, 24, 26*).

Během nově (od roku 2009) prováděných záchranných archeologických výzkumů bylo odhaleno další množství jednotlivých archeologických situací sídlištního i funerálního charakteru. Většina z nich byla zachycena během budování kolonie rodinných domů okolo polohy „Na Kopci“ a „Za Humny“ (obr. 4:1,2,5), kolem parc.č. 390/11 a 391/39 (Děcký 2021; Jílek – Kočnarová 2022; Záruba 2019). Přítomny jsou zde sídlištní situace z pozdní doby kamenné – eneolitu, především pak sídliště tzv.

¹ Rozsah pohřebiště zatím není možné stanovit, neboť prozatím nedošlo k jeho prokoppání v úplnost. Aktuálně byla v prosinci 2022 odhalena jeho další část pod nově budovaným rodinným domem ve jihovýchodní části obce (ZAV č.j.VČM 722/2022 vedoucí výzkumu D. Děcký).

slezskoplatěnické kultury (pozdní doba bronzová až starší doba železná, tj. 11./10. – 6./5. stol. BC), ale také doby římské a raného až vrcholného středověku.

Významné je především (již výše zmíněné) žárové pohřebiště ze starší doby železné – halštatské (cca 800–450 BC) nacházející se na parc. č. 12/4, 12/5, 60/3, 106/1, 106/46, 401/2, 406/2, 406/8, 420/1, 421/10, 451/7, 452/10, 452/11, 452/13, 459/4, 471/29, 471/32, 564/4, 509, 488/12, 488/11, 12/9, 419/3, ; st.p. 248, 95/8, 96/2 (obr. 4: 4a,b). Zejména v posledních cca 10 letech letech zde bylo zachyceno na téměř 20 žárových hrobů s bohatou keramickou výbavou, doplněnou drobnými metalickými nálezy. Přestože k jejich zpracování dochází teprve nyní, již dopředu můžeme soudit na význam lokality, jak h hlediska situací (variabilní způsob ritu), tak také množstvím nálezů (včetně malované keramiky).

3) K. ú. Nemošice

Mezi nejstarší antropogenní aktivity v k. ú. Nemošice patří nálezy z pozdní doby kamenné - eneolitu (cca 3900–2200 BC) v podobě např. drobné štípané šipky (AR005327). Bohatěji je zastoupena především doba bronzová. Na trase mezi Dražkovicemi a Nemošicemi (parc. 480/2 a okolí) v poloze „Za Olšinou“ a „Paláchy“ proběhly v minulých letech prospekční povrchové sběry tehdejších pracovníků VČM (P. Žaloudková, V. Vokolek). Během této prospekce byly zachyceny keramické fragmenty z období popelnicových polí (mladší a pozdní doba bronzová cca 1250–800 BC: tzv. nálezště 2), a nálezy z raného a vrcholného středověku (AR011661). Krom toho se v rámci katastrálního území nachází i tzv. nálezště 1 (intravilán obce v místech školy), kde bylo zachyceno žárové pohřebiště lužické kultury (1250-950 BC: Vokolek 2003, 233).

Větší a novější archeologickou akcí představoval záchranný výzkum v trase plynovodu RWE Dražkovice – Nemošice – Ostřešany č. j. VČM 376/2016 (př. č. 0137/2017 AR011486; obr. 8). V rámci tzv. lokality B (k. ú. Nemošice – Ostřešany) bylo zachyceno 9 objektů, které lze na základě nálezů datovat do lužické kultury, doby laténské a snad již i neolitu

4) K. ú. Černá za Bory

Obec Černá za Bory je v písemných pramenech zmiňována již v roce 1340, kdy byla v závěti Arnošta ze Staré odkázána jeho synu a pozdějšímu arcibiskupovi Arnoštu z Pardubic (Rosůlek 1909, 569).

Archeologické nálezy a situace v k. ú. Černá za Bory jsou aktuálně lokalizovány v samotném centru obce (středověk: Frolík – Sigl 1995, 65) a zejména pak na jejím východním konci. Zde v místě zvaném „Za Kovárnou“ (dnes areál firmy STAMNO) byly během záchranného archeologického výzkumu v roce 2008 (ZAV č. j. VČM 180/2008; Kašpárek 2009) zachyceny fragmenty keramiky z období středověku a raného novověku (AR004791). V poloze „Na bahenách“ je ve starých evidenčních záznamech rovněž uváděn bronzový list kopí, datovaný do lužické kultury (cca 1200–1000/950 BC).

Z povrchových sběrů provedených pracovníky Muzea východních Čech v Hradci Králové v roce 1990 (př.č. 74/91) bylo na ppč. 325 zajištěno několik keramických fragmentů. Keramické fragmenty časově spadají do období popelnicových polí (Vokolek 1992, 9) a mohou naznačovat přítomnost sídliště či pohřebiště.

Černá za Bory – Žižín

Ves Žižín (dnes je Žižín částí města Pardubice, k. ú. Černá za Bory), je v písemných pramenech poprvé doložena roku 1406 v souvislosti se jménem klerika Jeníka ze Žižína. Východně od vsi je rovněž zmiňována tvrz kterou, podobně jako celou obec, od roku 1498 vlastnil Vilém z Pernštejna (Rošulek 1909,176). Údajně se tvrz nacházela na břehu Chrudimky (Kašpárek – Vasserbauerová 2009, 19), přesná poloha dnes však není známa, na mapových vyobrazeních 18. století již není nijak reflektována.

O něco jižněji od plánované trasy nové komunikace byl pracovníky Východočeského muzea v Pardubicích prováděn dohled při budování kanalizace a vodovodu mezi Žižínem a Hostovicemi (ZAV VČM 446/09). V rámci sledované plochy je tak možno zmínit archeologické nálezy a situace kolem parc.č. 453/2 vesměs pocházejících ze středověku a raného novověku.

Středověké i raně novověké nálezy byly zachyceny povrchovým sběrem kolem parc. č. 543/2 (inv.č. AR006814–AR006822) v podobě drobných keramických fragmentů a železných předmětů.

III. Letecká prospekce

V rámci přípravy rešerše, proběhla dne 16. 4. 2009 letecká prospekce, která si kladla za cíl zachytit případné porostové příznaky indukující archeologické situace. Sledovaná zóna se nacházela v místech tehdy známých archeologických lokalit. Proběhla tedy v rámci k. ú. Pardubice – trasa městského obvodu Pardubice V – Jesničanky a pak samotných Dražkovic. Letecké pozorování se projevilo vesměs negativně, a nebyly pozorovány žádné porostové příznaky, které by jednoznačně nastiňovaly přítomnost archeologických situací. Tento stav byl však velmi pravděpodobně způsoben ročním obdobím a nevhodnou vegetací (z hlediska rekognoskace archeologických situací) nacházející se na tehdejších polnostech. Vzhledem k výše uvedeným starším i novějším terénním pozorováním, je naopak přítomnost archeologických situací a dokladů antropogenních aktivit v minulosti, více než pravděpodobná.

IV. Závěr a návrh postupu

Z pohledu archeologické památkové péče je jednoznačně třeba katastrální území Pardubic, Nemošic, Dražkovic a Černé za Bory považovat za území s archeologickými nálezy (dále ÚAN) ve smyslu § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění (*„Má-li se provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, jsou stavebníci již od doby přípravy stavby povinni tento záměr oznámit Archeologickému ústavu a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum“*). Na základě výše uvedených důvodů (výřtu archeologický a historických artefaktů a situací) je nutné považovat řešenou oblast stavby za území s četnými archeologickými nálezy. V rámci sledovaného prostoru se vyskytují archeologické situace a nálezy již ze závěru doby kamenné (neolit a eneolit) a především pak z tzv. období mladšího pravěku. Významných aktivit dosahuje především mladší a pozdní doba bronzová (lužická a slezskoplatěnická kultura), doba halštatská a laténská; nechybí pak nálezy z doby římské, raného a vrcholného středověku i novověku. Podobně jako v ostatních částech českého Polabí je tedy i oblast jižně od Pardubic – v blízkosti řeky Chrudimky, územím s dlouhou tradicí osídlení již od staršího pravěku, a to

až po současnost. Význam oblasti podtrhuje i významná archeologická lokalita – bývalý cyriacký klášter v Pardubičkách, který je úzce spjat s nejstarší historií samotného města.

O dalších možných, nejen pravěkých nálezích, nám mohou napovídat historické mapy. Na nich je patrná velmi intenzivní novověká hospodářská činnost. Trasa nové komunikace protíná desítky původních plužin, mezí a polních cest. I když tyto mapové podklady zrcadlí obraz krajiny z první poloviny 19. století, mnohdy je tento obraz velmi analogický starším situacím sahajícím do vrcholného a pozdního středověku. Setkat se tedy můžeme se zaniklými komunikacemi, novověkými a středověkými zemědělskými usedlostmi či jinými technickými památkami. *Viz podkladové mapy stabilního katastru v přílohové části*

Druhá rovina úvah týkající se predikce archeologického potenciálu území, je založena na morfologii terénu a původním environmentálním potenciálu. Na současné mapě s 3D modelací terénu (*viz mapy leteckého laserového snímkování v přílohové části*) v rámci řešené trasy komunikace, je několik signifikantních znaků pro výskyt zemědělského pravěku, jako je říční niva atd. Konfigurace terénu v určitých ohledech splňuje podmínky pro možný výskyt lokalit starších. Zde bychom mohli uvažovat především o pozdní době kamenné, tj. období mezolitu a s tím spojených nálezů např. lovecko-sběračských krátkodobých táborů atp.

Z výše uvedených informací lze vytvořit určitou predikci výskytu archeologických situací v úseku předmětné stavby. Na základě této predikce byly vybrány úseky stavby, kde by měla proběhnout celoplošná skrývka orničních vrstev v rámci celé šířky komunikace a naopak úseky, na kterých se nepředpokládá intenzivnější archeologický potenciál. Rozdělení celé stavby je tedy do dvou predikčních skupin:

1. Skupina: Plochy s potenciálem výskytu archeologických situací 50 – 100% = CELOPLOŠNÁ SKRÝVKA

Staničení km: 0,000 – 0,500; 1,000 – 1,500 (most); 2,200 – 3,000 (konec úseku)

2. Skupina: Plochy s potenciálem výskytu archeologických situací 0 – 50% = SONDÁŽNÍ RÝHOVÁNÍ

Staničení km: 0,500 – 1,000; 1,500 – 2,200

Metodika postupu skrývek ornice a podorničí:

Princip plošného skrývání je standardní a vyžaduje neustálý dohled archeologa/archeologů tak, aby se v případě objevení archeologických situací ihned tyto situace očistili a řádně označili. Plošná skrývka by měla být provedena v rámci celého trvalého záboru budoucí stavby. Skrývka v rámci dočasných záborů pouze výběrově tam, kde je v rámci stavebních prací plánováno strhávání ornice a pojezd techniky po skryté ploše (např. provizorní komunikace, zázemí stavby atd.). Skrývku je nutné provádět dostatečně výkonnou mechanizací opatřenou lžicí s břitem, tzv. „svahovkou“

Princip a postup sondážní rýhování by měl být následující: V daném úseku budou provedeny sondážní rýhy v šíři budoucího tělesa tak, aby bylo dosaženo minimálně 20 % skrytí ornice, tj. aby bylo možné relevantně posoudit, zda dané místo neobsahuje případné archeologické situace. Jednotlivá sonda by měla být realizována za použití stroje s rovnou lžící tzv. svahovkou, a to pod neustálým dohledem archeologa. Šířka sondy by měla být minimálně 2 m. Pokud se v rámci sondážních rýh lokalizují archeologické situace, bude okolí tohoto místa skryto plošně až do míst, kde archeologické situace vyzní. O rozsahu této sekundární skryvky bude rozhodováno ad hoc na základě typu a charakterů konkrétních archeologických situací zachycených v sondážních rýhách. Zde tedy nelze dopředu říci, jakou budou mít tyto úseky skryvek plochu a kde budou. Ovšem pro zajištění hladkého průběhu celého ZAV platí obecné pravidlo, že plochy s nařízeným sondážním rýhováním se v extrémních případech mohou rozšířit do plošných skryvek až na 50 %.

Pro následné vytvoření předpokládaných nákladů na ZAV je nutné znát tyto informace:

1. Plošné výměry celkových skryvek
2. Plošné výměry sondážních rýh
3. Jasně vyznačená místa všech trvalých záborů, resp. místa, na kterých má dojít ke skryvkám orničních vrstev.
4. Zadáli se v rámci ZAV budou realizovat i dočasné zábory stávby

!! Z důvodů absence jakýchkoli předstihových průzkumů, které mohou zpřesnit předpoklad výskytu archeologických situací, doporučujeme provést v předstihu alespoň plošný průzkum za pomoci detektorů kovů. Ten mimo jiné, může odhalit mnoho informací i cenných artefaktů vyskytujících se v orničních vrstvách. Současně pak i lépe zacílit či metodicky upravit postup skryvkových prací či výzkum samotný.

V. Literatura a prameny

Cebová, K. 2011: Nálezová zpráva ze záchranného archeologického výzkumu na stavbě "Sklad zemědělských produktů a techniky – hala "A", ppč.:st.p. 248, 95/8, 96/2, k.ú. Dražkovice, okres Pardubický, Kraj Pardubice", č.j. VČM 500/2010 a 518/2010. NZ uložena v archivu Archeologického oddělení VČM. Pardubice.

Cebová, K. 2013a: Nálezová zpráva č. j. VČM 293/2012 „Dražkovice – knh – IVEXI“. NZ uložena v archivu archeologického oddělení VČM. Pardubice.

Cebová, K. 2013b: Nálezová zpráva č. j. VČM 319/2012 Základní technická vybavenost pro 40 rodinných domů Dražkovice. NZ uložena v archivu Archeologického oddělení VČM. Pardubice.

Cebová, K. – Kašpárek, F. 2012: Záchranný archeologický výzkum na k.ú. Dražkovice v roce 2010. Archeologie východních Čech 2. Hradec Králové.

Děcký, D. 2021: Nálezová zpráva „Dražkovice – novostavba rodinného domu“ č.j. VČM 262/263/2019. NZ uložena v archivu Archeologického oddělení VČM. Pardubice.

Frolík, J. - Sigl, J. 1995: Chrudimsko v raném středověku.

Jílek, J. – Kočnarová, P. 2022: Nálezová zpráva: "Komunikace a technická vybavenost pro 8 rodinných domů na pozemcích parc. č. 390/7, 391/38, 391/31, 391/18 v k. ú. Dražkovice - lokalita 146/Z, Pardubice, Dražkovice", č.j. VČM 912/2017. Uloženo v archivu archeologického oddělení VČM. Pardubice.

Jošková, T. - Langová, M. - Jílek, J. eds. 2020: Mikulovice život na hraně - Live on the Edge. Pardubice.:

Kašpárek, J. F. 2015: Sídliště z pozdní doby římské a počátku doby stěhování národů z Dražkovic (okr. Pardubice). In: M. Popelka – R. Šmidtová – Z. Beneš (eds.): Od Skandzy k Dúnaji, od Rýna k Pasłęce: sborník k 70. narozeninám Lubomíra Košnará. Praehistorica XXXII/2, 143–171.

Košařová, M. - Bulvová, K. 2017: Raně středověké osídlení v Dražkovicích (okr. Pardubice). Východočeský sborník historický 32, 5–115.

Rybová, A. 1968: Laténská sídliště ve východních Čechách a přilehlé oblasti středočeské. Fontes Musei Reginae hradecensis 3. Hradec Králové.

Rosůlek, F. K. 1909: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko III/2, Pardubice.

Sedláček, R. 2006: Záchranný archeologický výzkum při výstavbě silnice I/37 Jesničanky – Medlešice v roce 2004 a 2005. Zpravodaj muzea Hradci Králové 32.

Vokolek, V. 1972: Pardubice, o. Pardubice, Výzkumy v Čechách 1969. 103.

Vokolek, V. 1990: Pravěk. In: Šebek, F. (ed.): Dějiny Pardubic. Pardubice, 13–26.

Vokolek V. 1992: Zpravodaj Krajského muzea východních Čech XVIII.

Vokolek, V. 1999: Laténské nálezy z Dražkovic. Východočeský sborník historický 8, 3–22.

Waldhauser, J. 2001: Encyklopedie Keltů v Čechách. Praha.

Wiesławski, L. 2019: Stručná nálezoá zpráva ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Dražkovice – RD Miřejovský“. Rkp. SNZ uložen pod č.j. 886/2016 v Archivu Archeologického oddělení VČM v Pardubicích.

Záruba, T. 2019: Stručná nálezoá zpráva ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Dražkovice – RD Štim“. Rkp. SNZ uložen pod č.j. 262/315/2018 v Archivu Archeologického oddělení VČM v Pardubicích.

Záruba, T. 2019: Stručná nálezoá zpráva ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě RD p. Šebka na parc.č. 381/18. Rkp. SNZ uložen pod č.j. 262/586/2017 v Archivu Archeologického oddělení VČM v Pardubicích.

Záruba, T. 2020: Stručná nálezoá zpráva ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě RD p. Mužika na parc.č. 406/19. Rkp. SNZ uložen pod č.j. 262/013/2018 v Archivu Archeologického oddělení VČM v Pardubicích.

Záruba, T. 2021: Archeologický výzkum nové polykulturní lokality Dražkovice (okr. Pardubice) – „Za hřištěm“ v letech 2017-2020. Zprávy ČAS, Supplément 116.

Zavoral, T. – Lanta, M. – Košařová, M. 2016: Nálezoá zpráva ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Nemošice – Dražkovice VTL plynovod RWE“. Rkp. NZ uložen pod č.j. 376/2016 v Archivu archeologického oddělení VČM v Pardubicích.

Prameny:

<https://nahlizenidokn.cuzk.cz/> - poslední přístup 15. 2. 2023

<https://ags.cuzk.cz/archiv/> - poslední přístup 15. 2. 2023

Rešerše přítomnosti archeologických situací v trase komunikace I/2 Pardubice – jihovýchodní obchvat

Doplnění k r. 2023

Přílohová část

Mapa 1 – 3: Výřez mapy se zákresem nové komunikace a vyznačením archeologických lokalit (čísla či písmena lokalit odpovídají číslům v příložených mapách):

Lokalita A: Nálezy z mladší doby železné – doby laténské (450–50/30 BC). Zachyceny již v roce 1956, kdy zde prováděl prospekce V. Vokolek a zachytil část laténské sídliště (Rybová 1968, 37; Waldhauser 2001, 378). V dalších letech 1967 a 1968 zde byly opakovaně prováděny povrchové sběry, které odhalily dokonce mezolitické (cca 10000–7500 BP) a další laténské osídlení. Naleziště je dnes z větší části zničeno stavbou garáží a zahrádkářskou kolonií (Vokolek 1969, 103).

Lokalita B: Záchranný výzkum v trase plynovodu RWE Dražkovice – Nemošice – Ostřešany č. j. VČM 376/2016 (př. č. 0137/2017 AR011486; obr. 8). V rámci lokality bylo zachyceno 9 objektů, které lze na základě nálezů datovat do lužické kultury, doby laténské a snad již i neolitu

Lokalita 1: Komunikace a technická vybavenost pro 8 rodinných domů na pozemcích (č. j. VČM 912/2017 RD Ilič) + výstavby rodinných domů „Velčovská“ (č.j.VČM 263/2019: Děcký 2021), a RD č.j. VČM 253/2019)

parc. č. 390/7, 391/38, 391/31, 391/18+ 391/44 + 391/42 v k. ú. Dražkovice - lokalita 146/Z, Pardubice.

- Sídlištní situace již z pozdní doby kamenné (eneolitu), starší doba bronzová (únětická k.) dále období popelnicových polí (tj. lužická a slezskoplatěnická kultura), doba římská a raný středověk.
- Sídlištní situace z mladšího pravěku

Lokalita 2: RD Šebek: parc. č. 381/18 zemědělský pravěk a vrcholný středověk

Lokalita 3: Skladovací hala zemědělských produktů a techniky „hala A“ : ppč.:st.p. 248, 95/8, 96/2, k.ú. Dražkovice (č.j. VČM 500/2010, 518/2010): doba halštatská (HaC)

Lokalita 4 (4a): ZTV pro 40 RD Dražkovice: parc.č. 12/4, 12/5, 60/3, 106/1, 106/46, 401/2, 406/2, 406/8, 420/1, 421, 451/7, 452/10, 452/11, 452/13, 459/4, 471/29, 471/32, 564/4, 509, 488/12, 488/11, 12/9, 419/3, k.ú. Dražkovice, okres Pardubický, Pardubický kraj. :

- žárové pohřebiště popelnicových polí – slezskoplatěnická kultura, především starší doba železná (HaC) - sídlištní aktivity mladší doba železná (laténská kultura)

(4b): Dražkovice – knn- Ivexi: č.12/4, 12/5, 60/3, 106/1, 106/46, 406/2, 406/8, 406/11, 406/12, 406/12, 406/14, 406/15, 406/15, 406/16, 406/17, 406/18, 406/19, 406/20, 406/21, 406/22, 406/23, 406/24, 406/25, 406/26, 419/3, 419/4, 419/45, 420/1, 420/3, 420/4, 420/5, 420/6, 421/1, 421/2, 421/3, 421/4, 421/5, 421/6, 421/7, 421/8, 421/9, 421/10, 421/11, 451/7, 452/10, 452/11, 452/13, 459/4, 471/29, 471/32, 488/7, 488/11, 488/12, 509, 564/4, k.ú. Dražkovice, okres Pardubický, Pardubický kraj.

- Poškozené žárové pohřebiště z doby halštatské

Lokalita 5: RD Štím na parc.č. 381/7: nebyly zachyceny objekty ale ker.fragmety z mladšího pravěku a vrcholného středověku, + 1x SGS (křišťál)

Lokalita 6: RD Mužik na parc.č. 406/19: sídlištní situace z mladšího pravěku, protohistorie a vrcholného středověku.

Lokalita 7: Plynovod Nemošice-Dražkovice RWE (č.j. 376/2016), Dražkovice parc.č. 360; Ostřešany parc.č.725/1): Dražkovice: sídlištní situace z mladší doby železné (laténské) a mladší doby bronzové (lužické) – laténské sídliště ostatně uvedeno již v ZAV V. Vokolka v roce 1976.

Lokalita 8: RD Paar ZAV čj. 262/213/2021, parc. č. 421/10, 421/11, 421/26: raný – pozdní středově

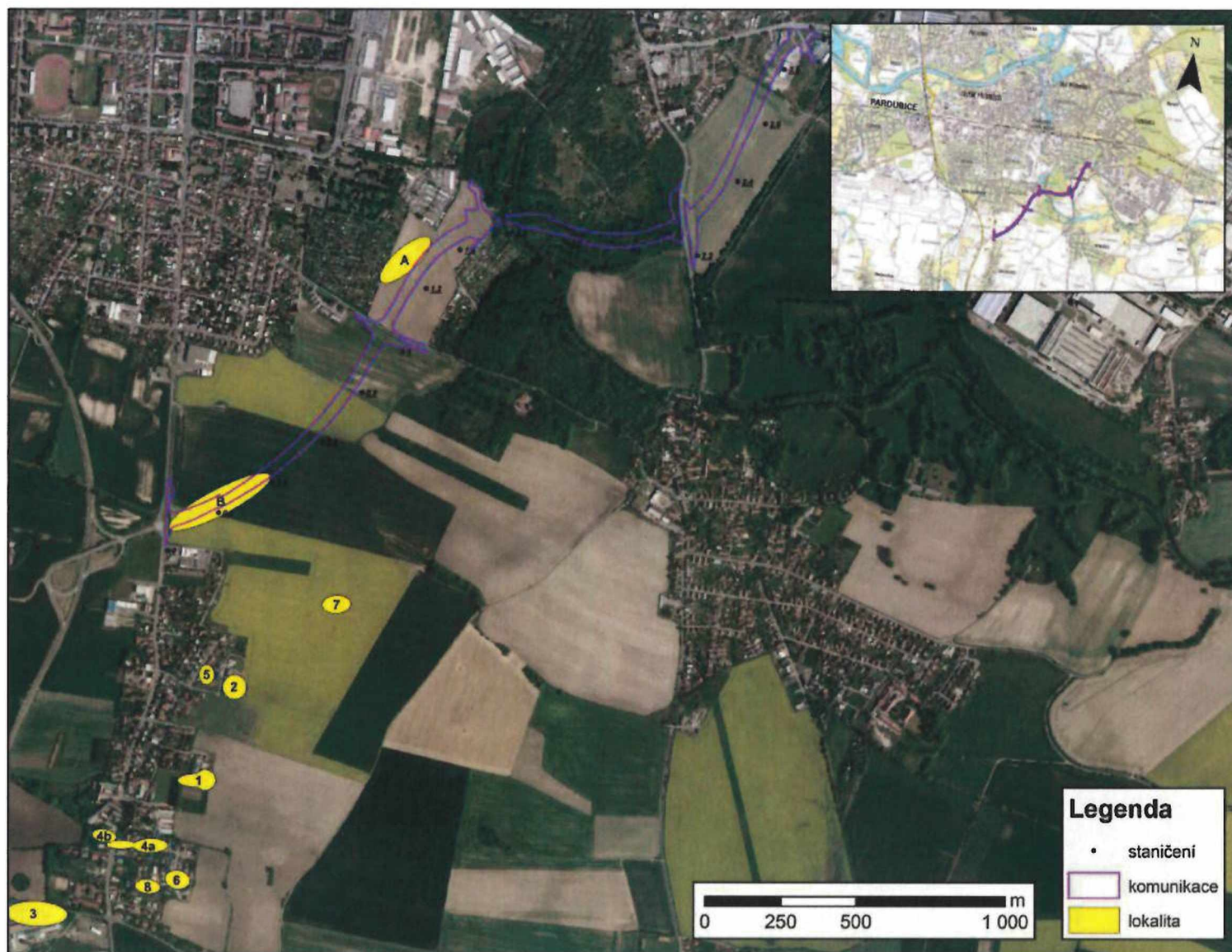
Mapa 4: Výřez mapy stabilního katastru (r. 1839) se zákresem nové komunikace a vyznačením archeologických lokalit

Mapa 5: Výřez mapy s vyznačením celkové plochy jednotlivých úseků (v hektarech)

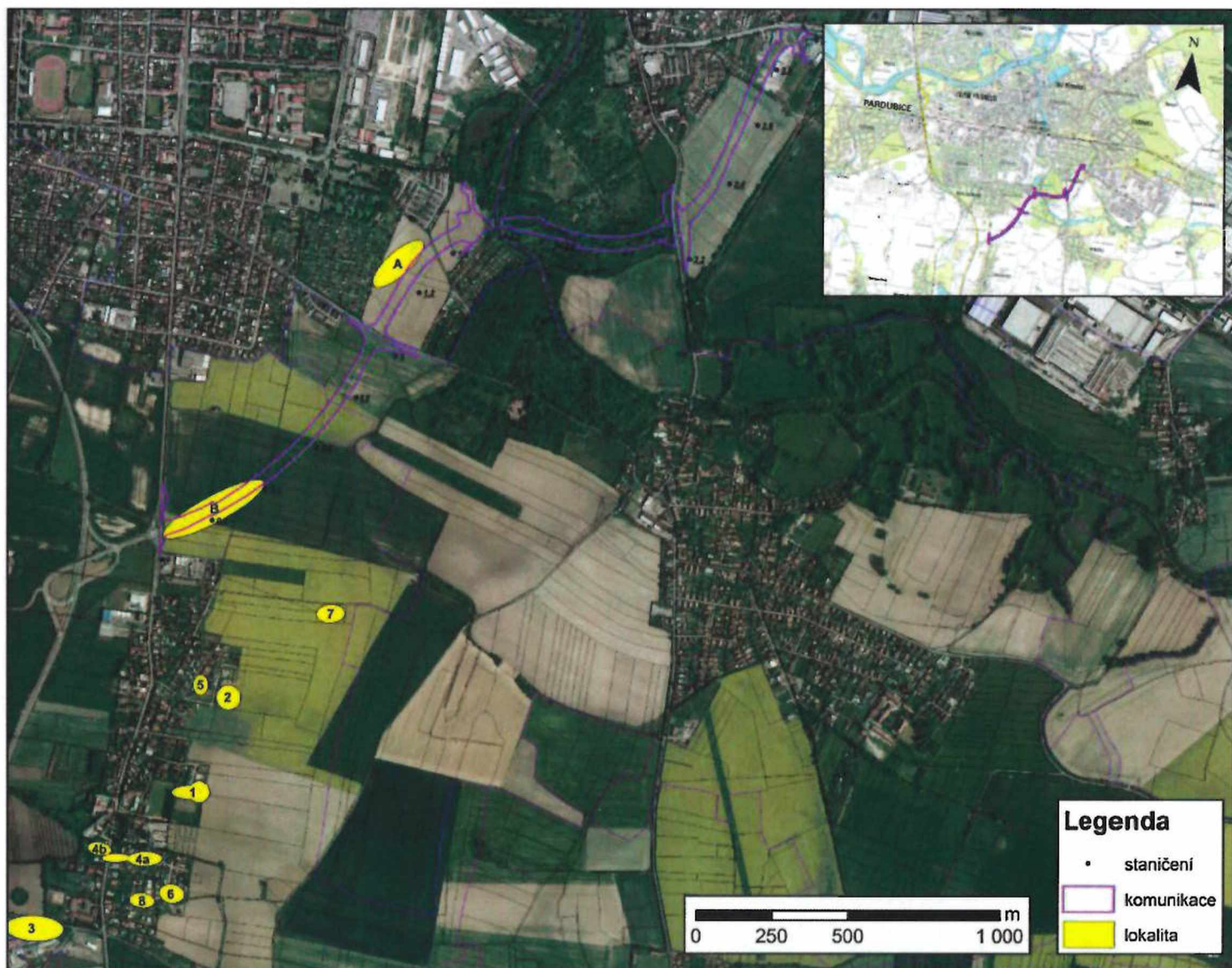
Mapa 6–14: Vyobrazení lokalit, zaniklých cest, mezí/úvozů či vodotečí na různých mapových podkladech (ZM 10, stabilní katastr a mapa leteckého laserového skenování).

Mapa 15: Mapa s vyobrazením katastrálních území.

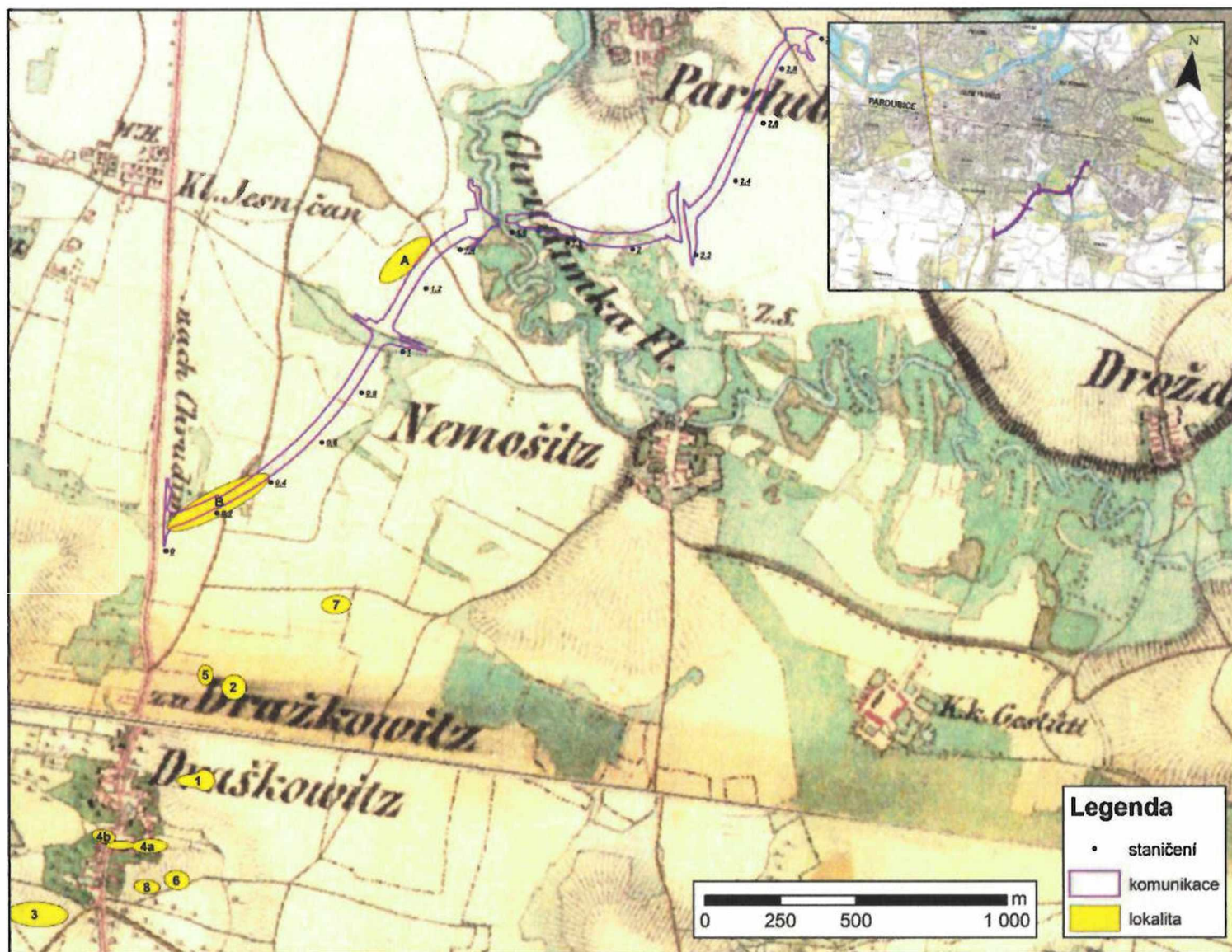
Mapa 16–17: Vyobrazení komunikace v celkovém pohledu mapy leteckého laserového skenování.

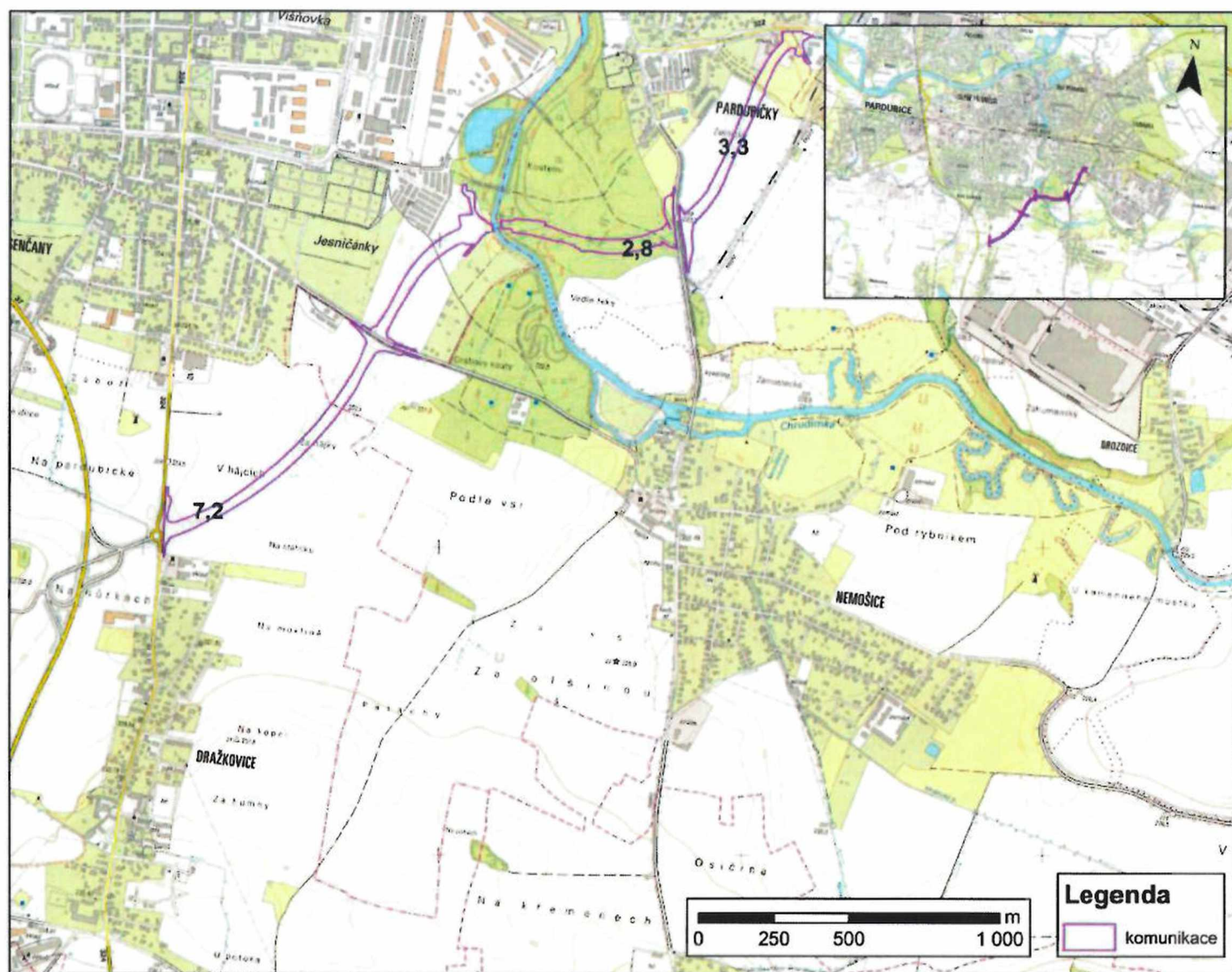
Mapa č.2

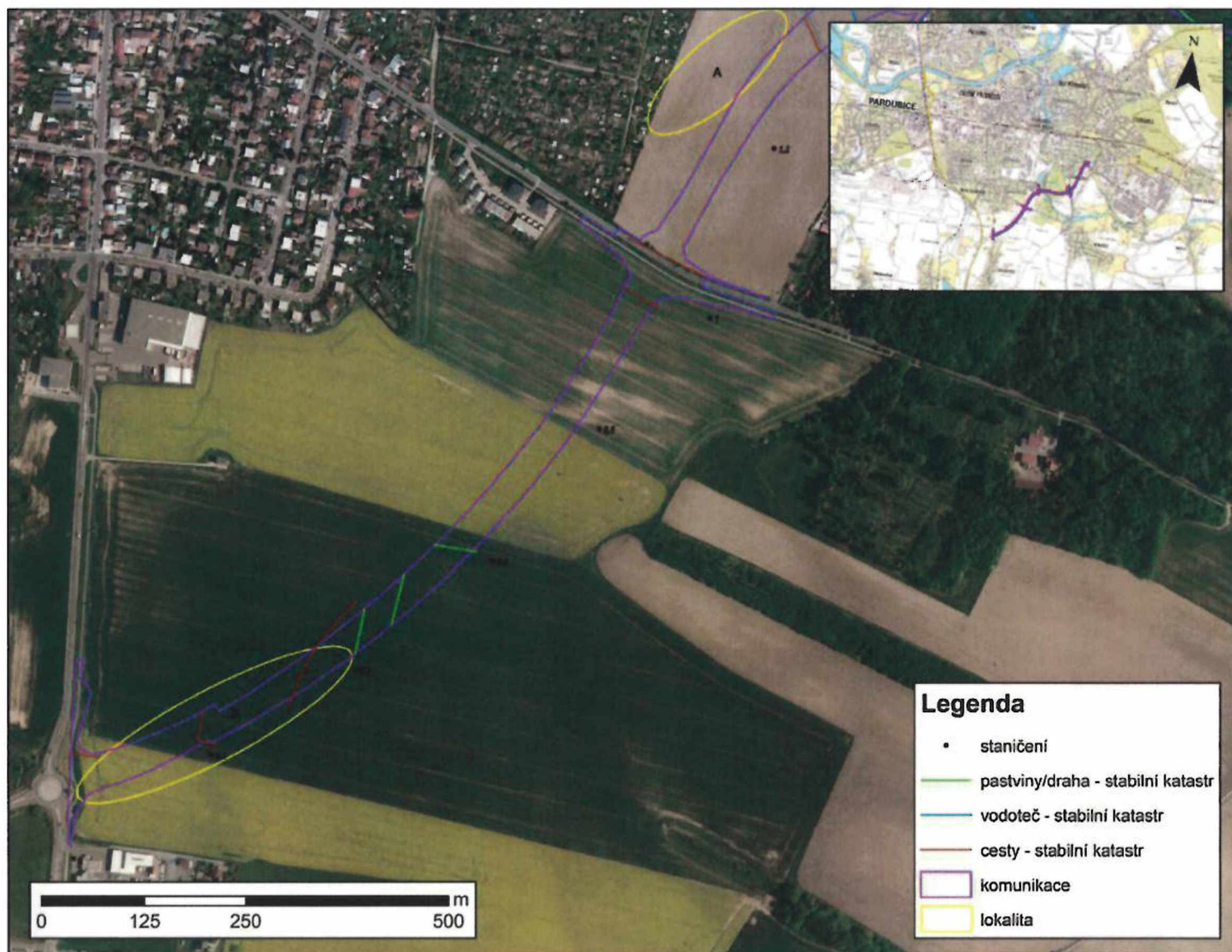
Mapa č.3

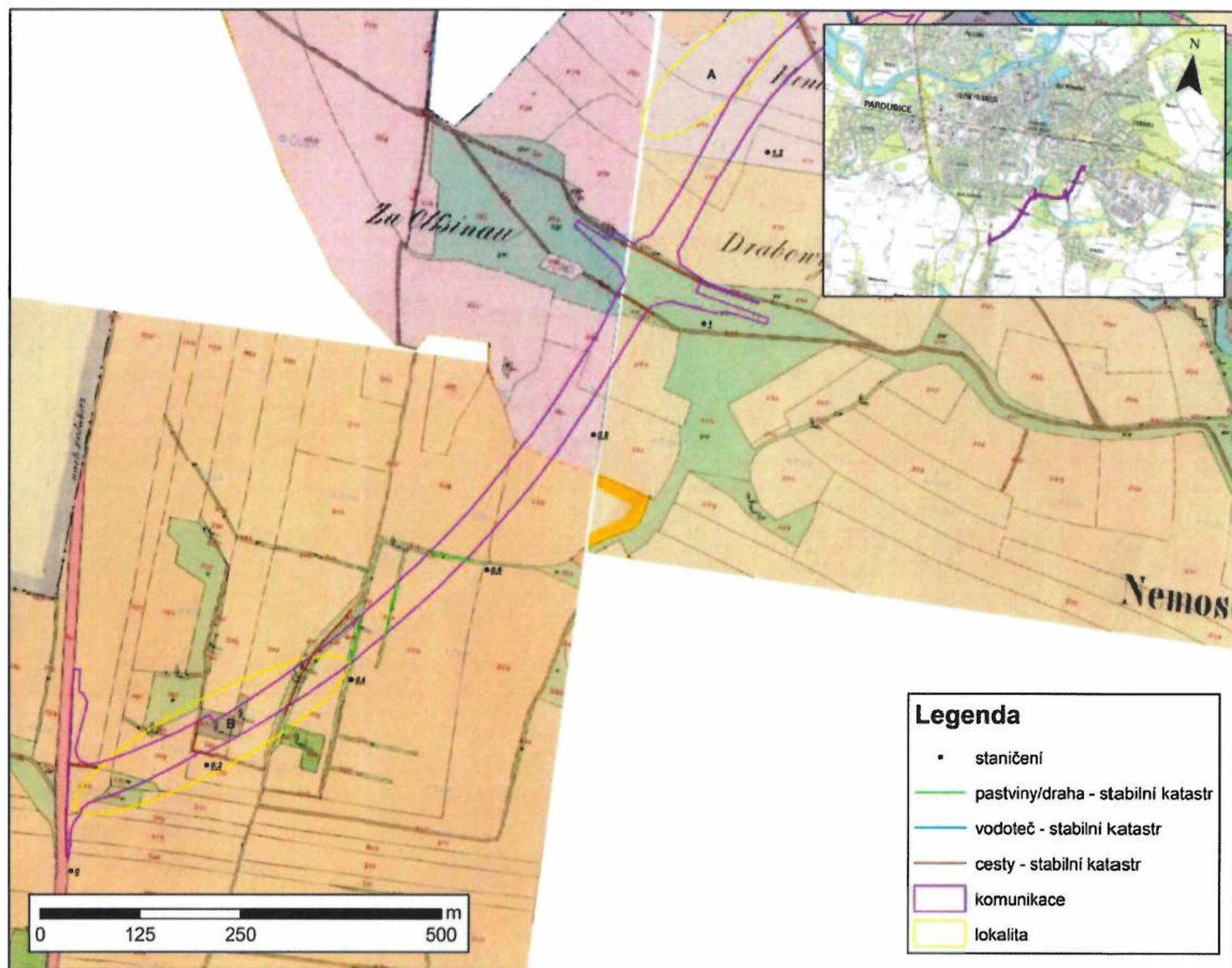
Mapa č.4

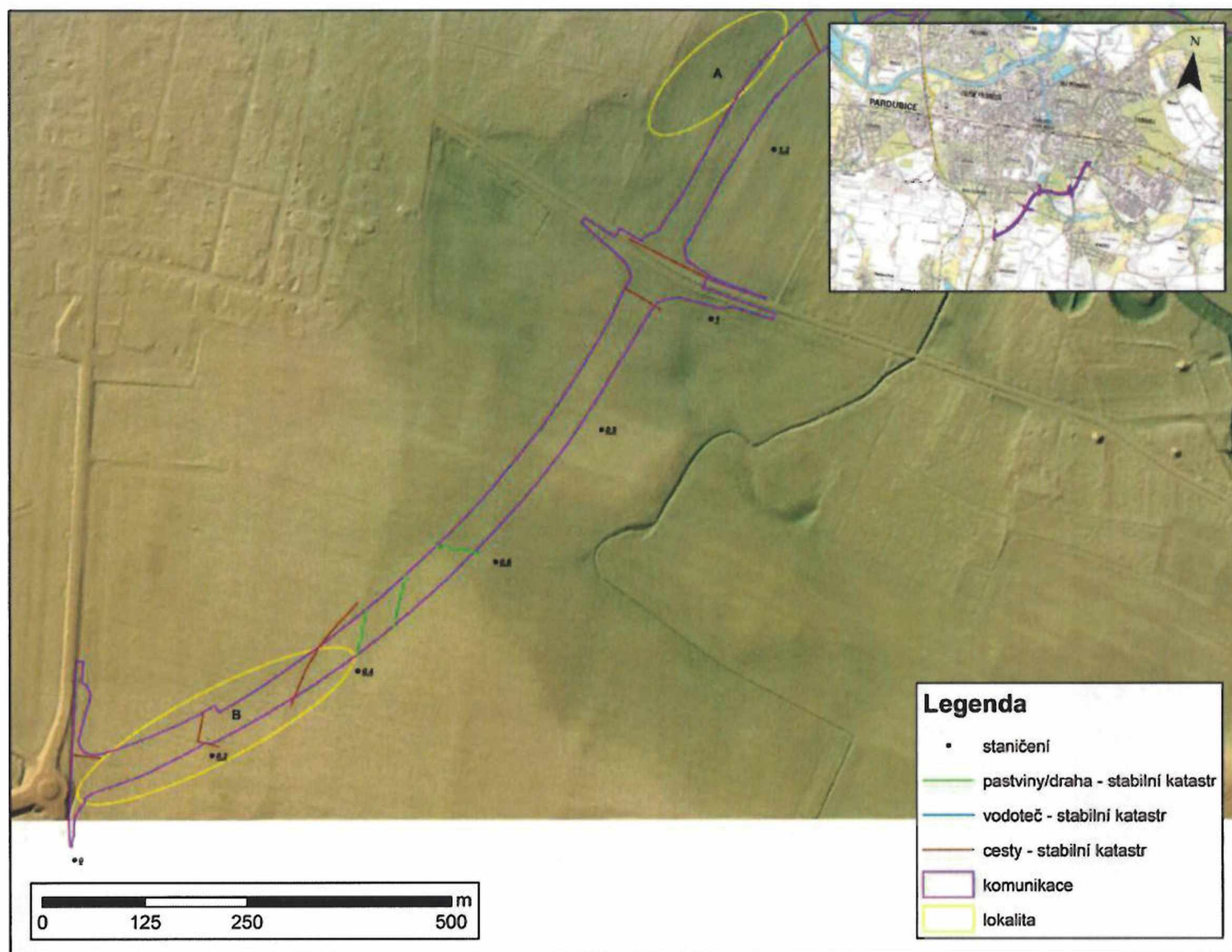
Mapa č.5

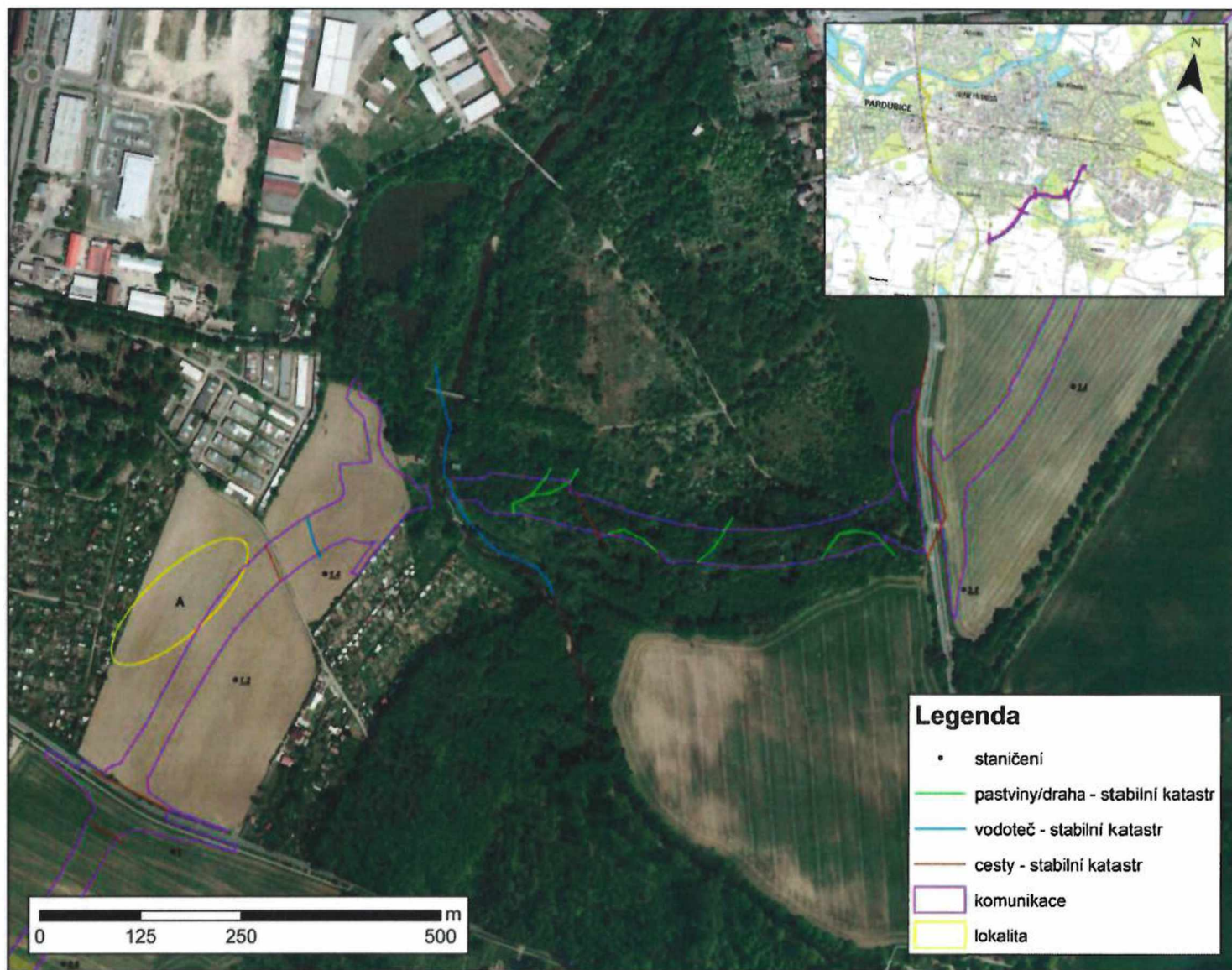

Mapa č.6

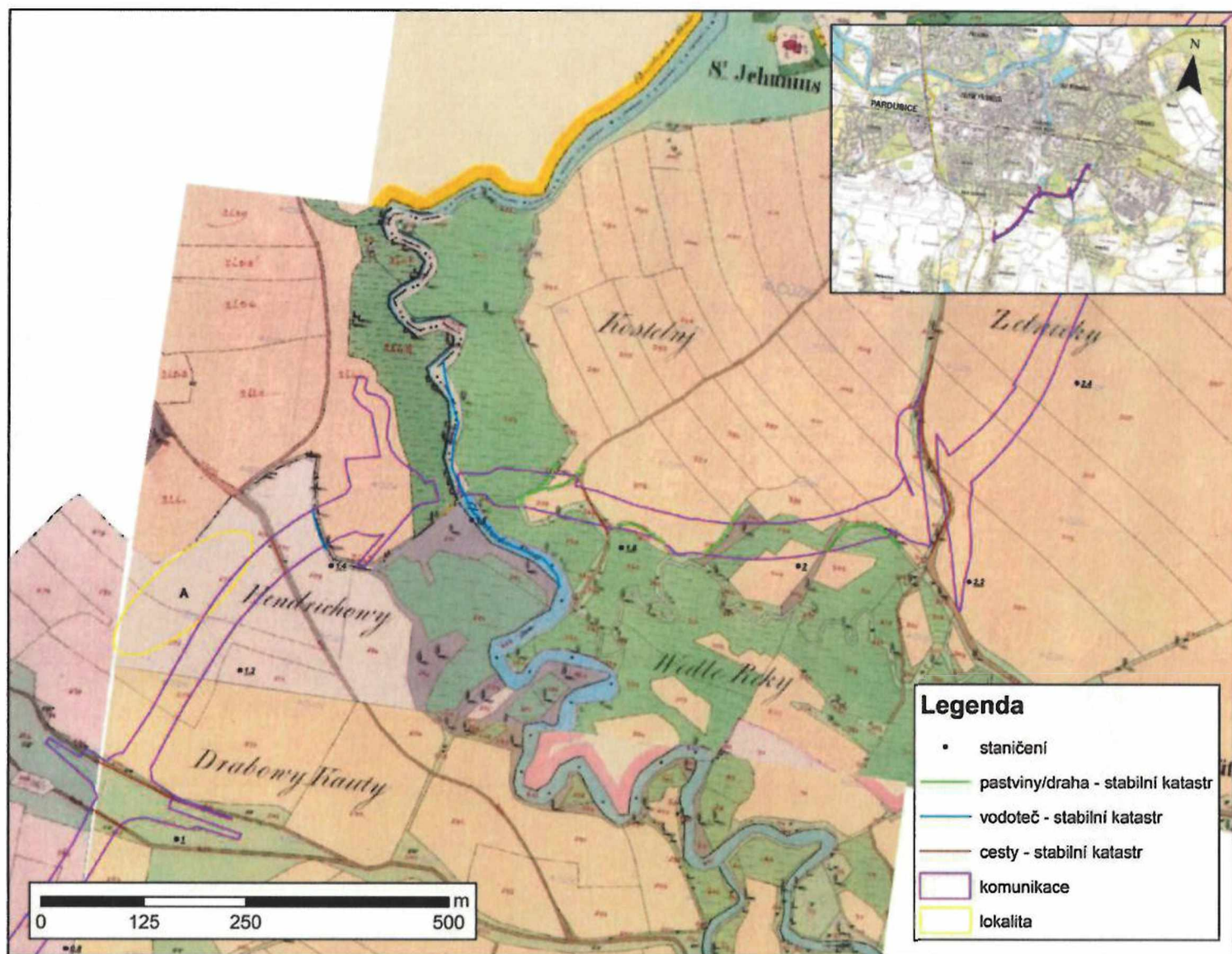

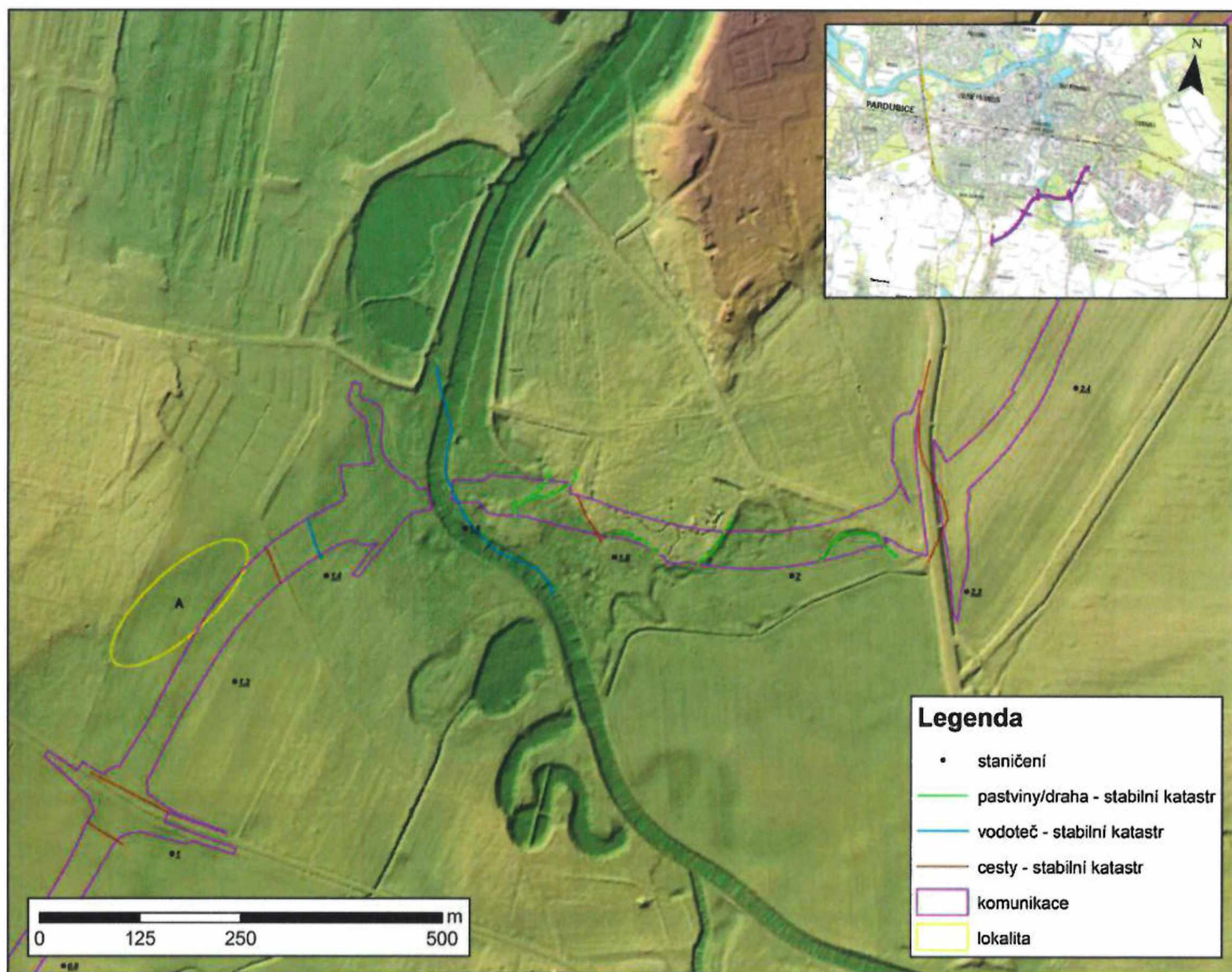
Mapa č.7

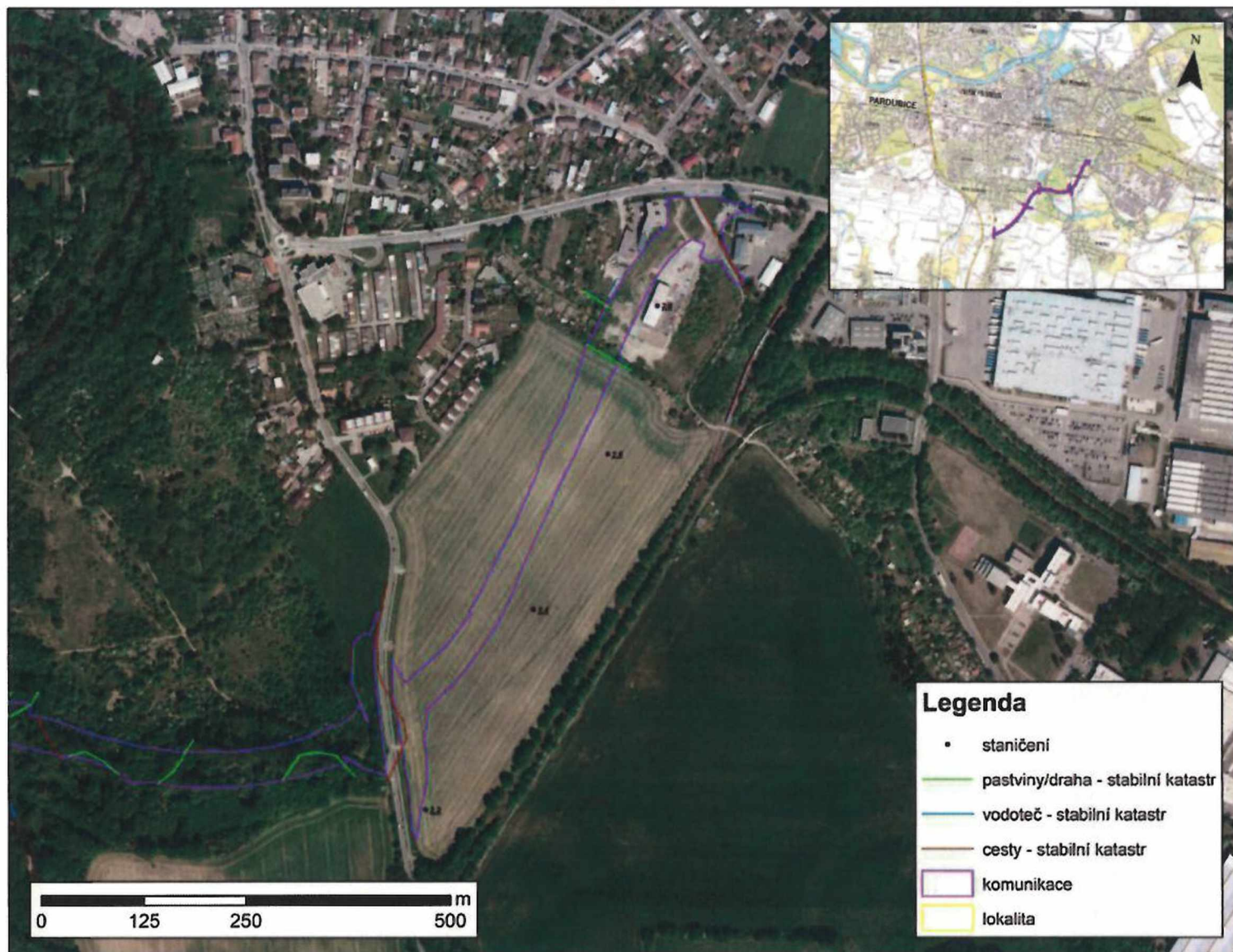

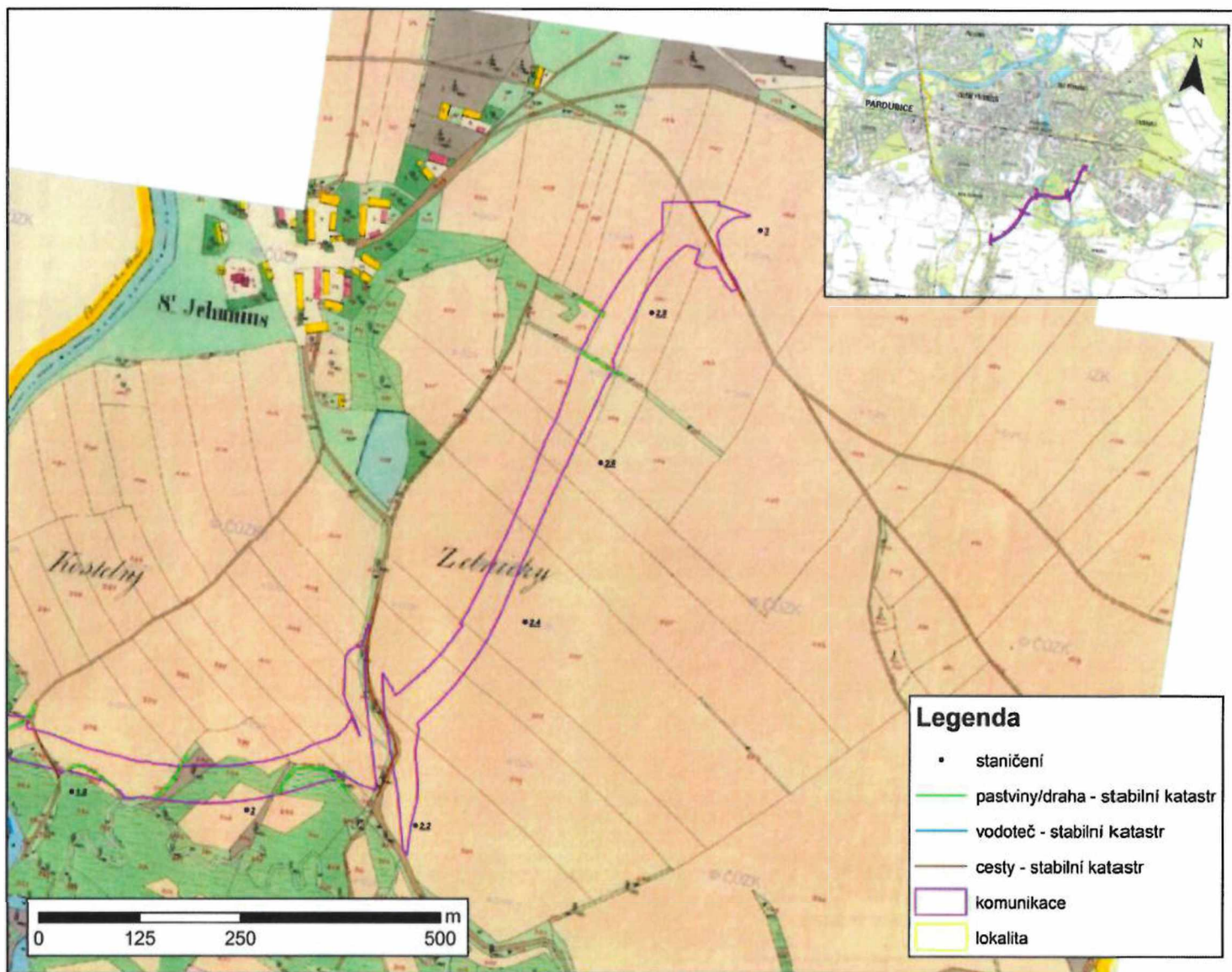

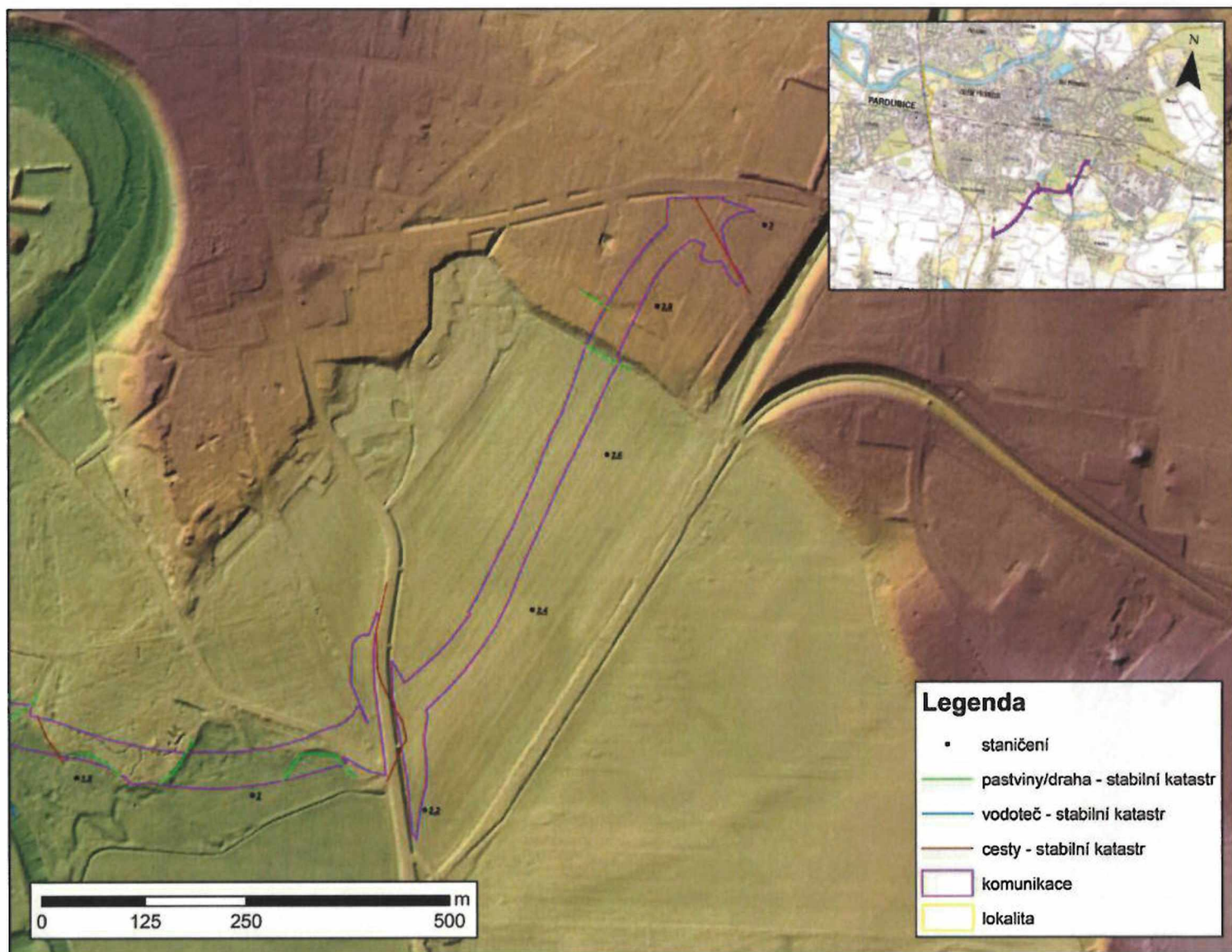
Mapa č.9

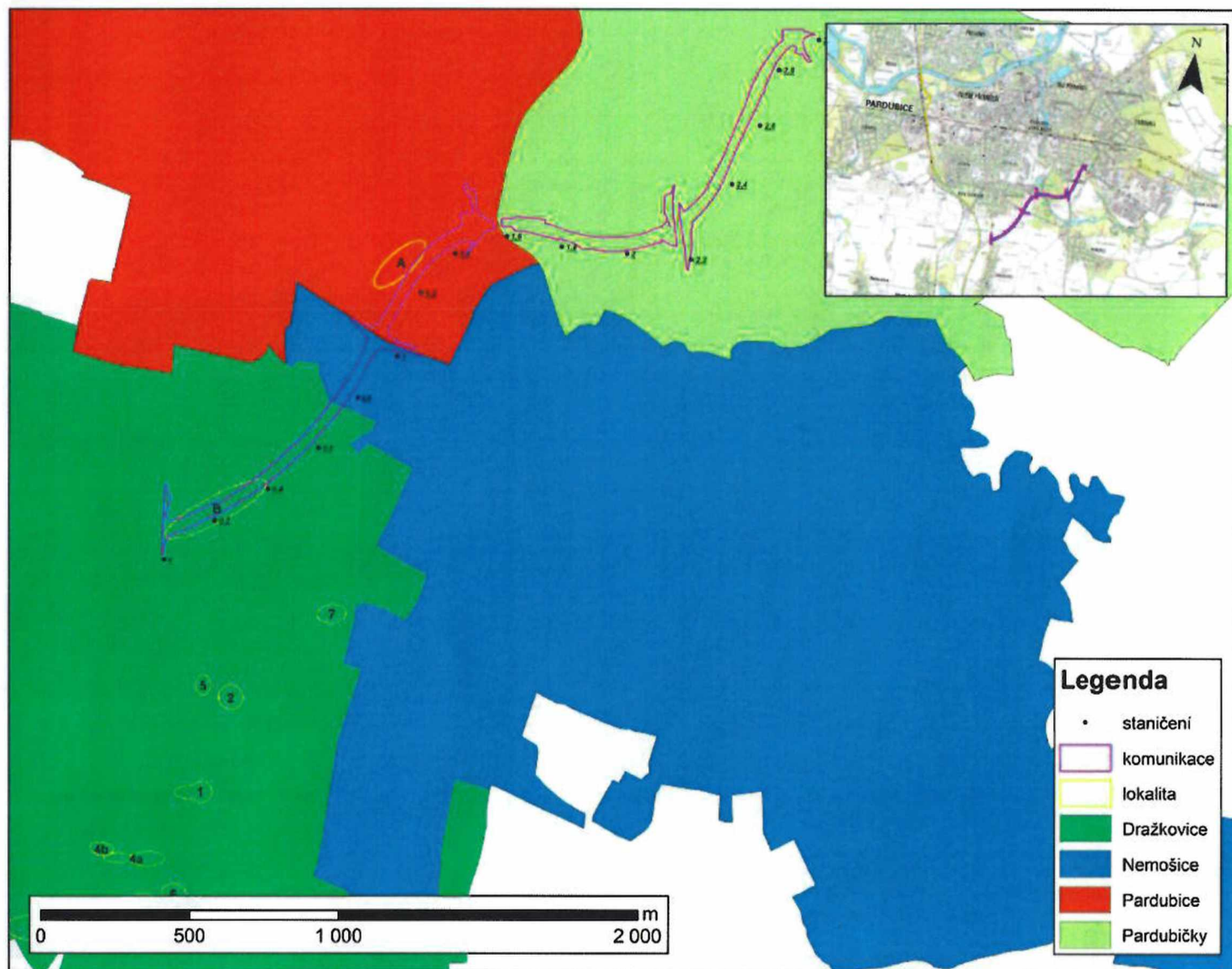

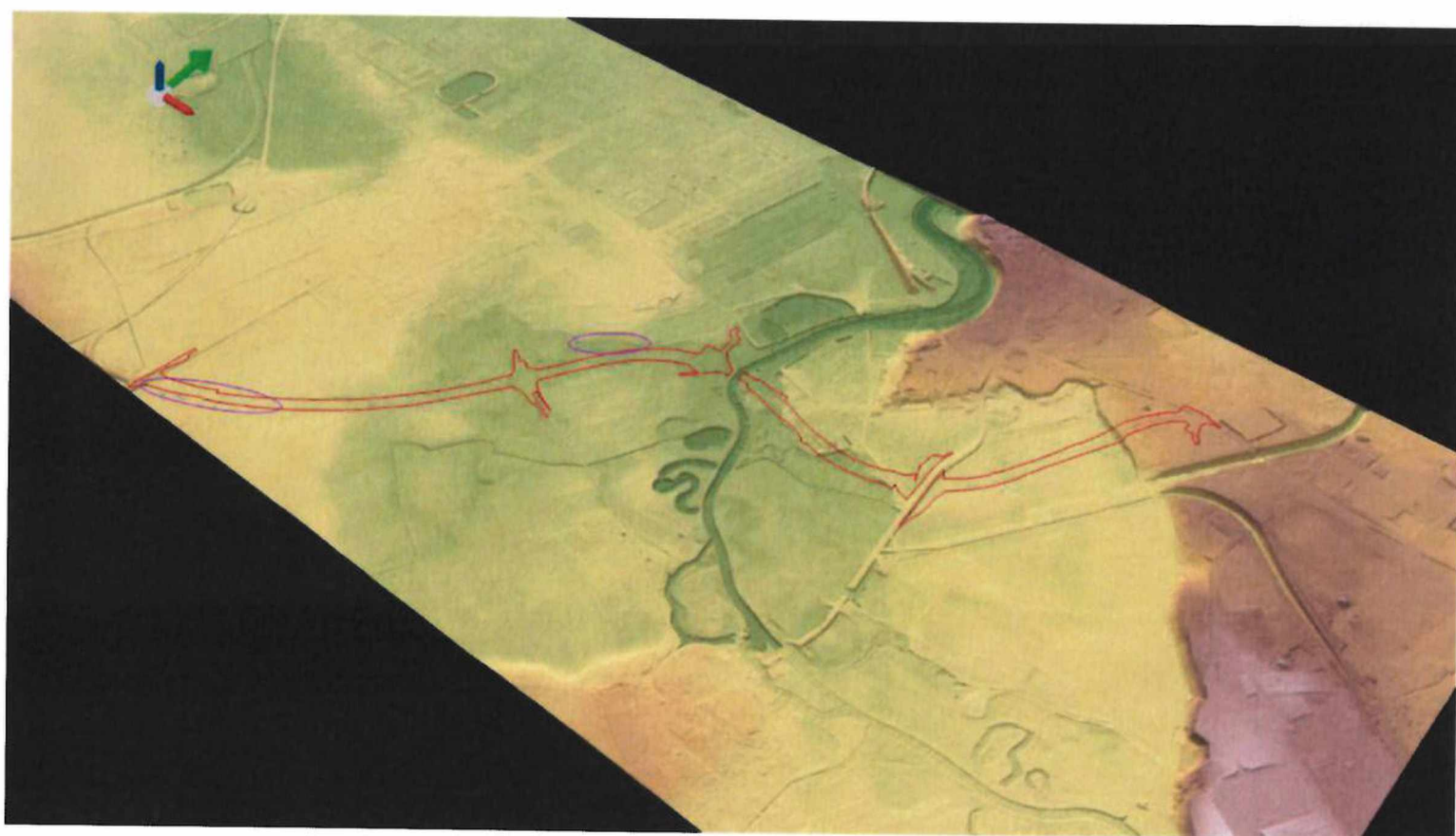

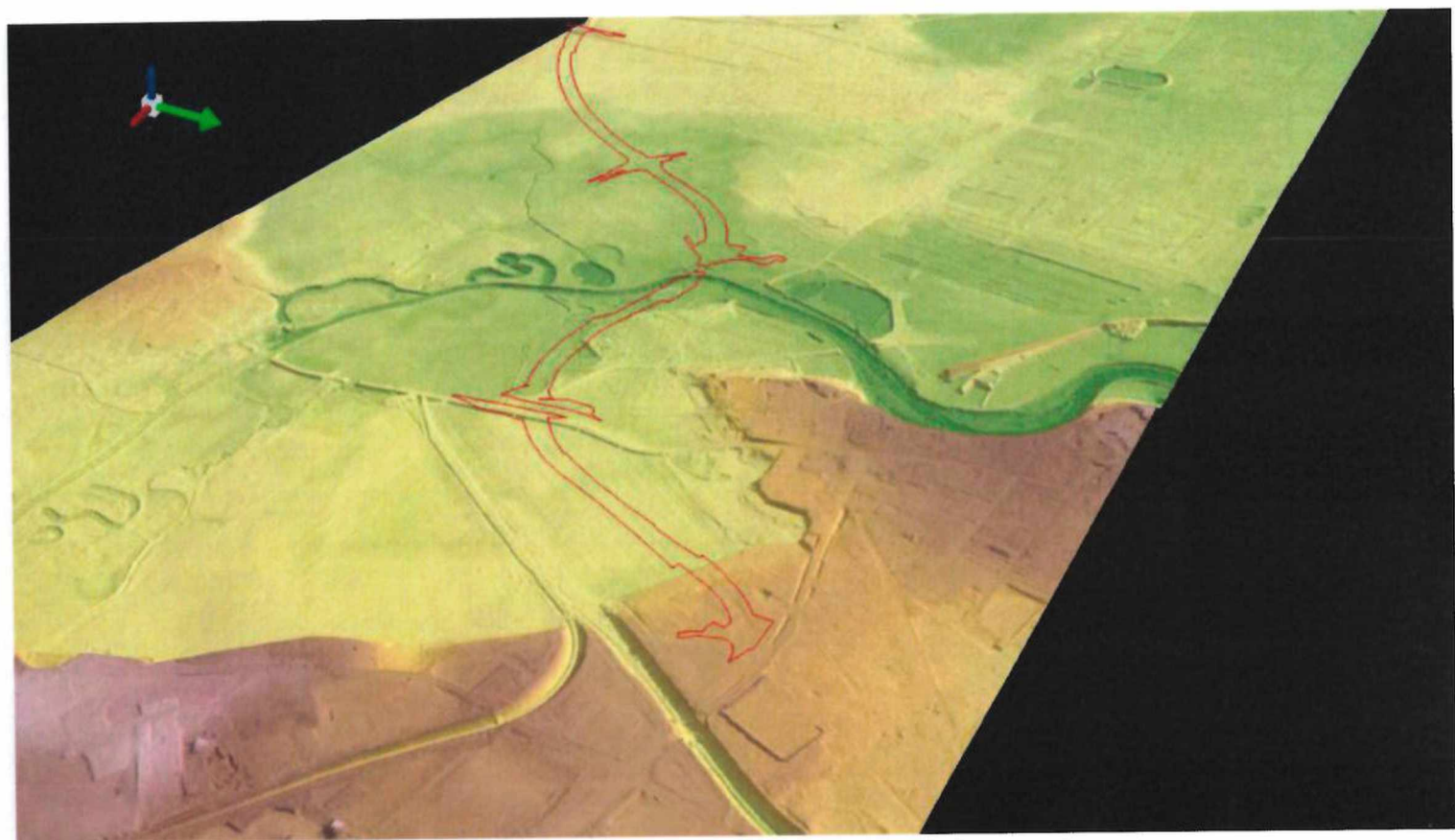

Pravidla archeologického výzkumu |

arup.cas.cz

.

I.

Úvodní ustanovení

.

1. Preambule

1.1. Archeologický výzkum je metodou vědeckého poznání minulosti našeho území a jeho obyvatel, prostředkem záchrany a nástrojem ochrany archeologického dědictví ČR. Provádí se ve veřejném zájmu a jeho výsledky jsou veřejným statkem.

1.2. Archeologický výzkum, pokud zahrnuje exkavaci či jiné formy odkryvu a odebrání nálezů a vzorků, je destruktivní povahy a způsobuje nenávratný zánik části archeologického dědictví tímto výzkumem zasažené. Je proto ze své podstaty neopakovatelný, a proto na archeologovi, který jej provádí, spočívá zodpovědnost za veškeré hmotné i nehmotné archeologické dědictví, které je výzkumem dotčeno, a za maximální míru vytěžení jeho informačního potenciálu.

1.3. Pravidla archeologického výzkumu stanovují základní a společnou normu provádění všech částí archeologických výzkumů a vztahují se na všechny osoby, organizace a jejich složky, které jsou oprávněny k provádění archeologických výzkumů.

.

2. Obecné zásady – archeolog a archeologický výzkum

2.1. Archeolog provádí svou činnost v souladu s právním řádem ČR, v duchu Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy a souvisejících dohod a konvencí.

2.2. Archeolog nesmí vést archeologický výzkum, pro který není dostatečně profesionálně vybaven a pro který nemá dostatečné odborné, technické a personální zázemí.

2.3. Archeolog dbá na to, aby jeho činnost vždy sledovala zájem smysluplného hospodaření archeologickým dědictvím.

2.4. Archeolog se nesmí podílet na nelegálním obchodu s archeologickými nálezy ani nesmí jinak podporovat či propagovat nelegální aktivity v oblasti získávání archeologických nálezů.

2.5. V případě nálezu lidských ostatků s nimi archeolog zachází vždy s pietou a dbá, aby nedošlo k ohrožení veřejného zdraví a veřejného pořádku. Při manipulaci s lidskými ostatky se vyvaruje postupů, které by se dotýkaly důstojnosti zemřelého nebo mravního či náboženského cítění veřejnosti.

2.6. Archeolog dbá na to, aby informace o archeologických výzkumech a nálezech nebyly z komerčních důvodů nevhodně využívány nebo potlačovány.

2.7. Archeolog v řídicích funkcích je povinen podporovat dodržování pravidel archeologického výzkumu vytvářením podmínek pro jejich efektivní uplatňování.

.

3. Vymezení pojmů

3.1. Památkový zákon. Pod tímto označením se rozumí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

3.2. Maltská konvence. Pod tímto označením se rozumí Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy (č. 99/2000 Sb. mezinárodních smluv, ve smyslu ústavního zákona 395/2001 Sb.).

3.3. Archeologické dědictví. Archeologické dědictví (ve smyslu Maltské konvence) sestává z dokladů a pozůstatků lidské činnosti, které nesou nepsanou informaci o minulosti. Tyto doklady mohou být jsou hmotné i nehmotné a movité i nemovité povahy. Všechny prvky archeologického dědictví jsou nositeli památkových hodnot i nedílnou součástí krajiny a sídel a specifickým způsobem spoluvytvářejí jejich ráz. Archeologické dědictví se vyskytuje na území celé ČR, s výjimkou území v minulosti vytěžených na předčtvrtohorní podloží.

3.4. Hospodaření archeologickým dědictvím. Hospodaření archeologickým dědictvím je forma kulturní politiky a odborného managementu, která vytváří nástroje k jeho uchování a ochraně. Zabývá se organizací péče o archeologické dědictví a způsoby zacházení s ním, jeho ochranou na původním místě počínaje a terénním archeologickým výzkumem a konzervací movitých a nemovitých nálezů konče. Archeolog si je vědom skutečnosti, že archeologické nálezy a území s archeologickými nálezy mají různou hodnotu pro různé společenské skupiny. V procesu hospodaření archeologickým dědictvím archeolog posuzuje různé hodnoty archeologického dědictví s cílem preventivně chránit archeologické dědictví nejlépe na původním místě. K odpovědnému hospodaření s archeologickým dědictvím archeolog využívá všech dostupných zákonných norem, včetně územního plánování a všech druhů archeologického výzkumu.

3.5. Archeologické nálezy. Archeologické nálezy jsou součástí archeologického dědictví ČR. Jsou primárním pramenem historické informace o člověku, jeho kultuře a jeho interakcích s prostředím od počátku jeho vývoje až do současnosti. Původně se vyskytují v zemi, na zemi i nad zemí, na souši i pod vodou. Mohou být zkoumány hlavně nebo výlučně archeologickými metodami. Archeologické nálezy mohou být movité nebo nemovité. Archeologické nálezy a jejich soubory i vazby, kterými jsou propojeny mezi sebou a se svým okolím, jsou součástí archeologického dědictví bez ohledu na to, zda již byly či ještě nebyly objeveny a identifikovány.

3.6. Území s archeologickými nálezy. Územím s archeologickými nálezy se rozumí území, či místo původního výskytu archeologických nálezů nemovitých a/nebo movitých, na němž již byly registrovány jakékoliv archeologické nálezy movité či nemovité povahy, na němž je lze odůvodněně očekávat, či na němž jejich výskyt není vyloučen. Za území bez archeologických nálezů lze označit pouze takové území, na němž byly prokazatelně odtěženy veškeré uložení čtvrtohorního stáří.

3.7. Archeologický výzkum. Archeologický výzkum je ucelený soubor specializovaných výzkumných a jiných odborných činností, zajišťujících vědecké poznání, získávání, uchování a dokumentaci archeologických nálezů a s nimi souvisejících informací jakožto součástí archeologické části kulturního dědictví s důrazem na jejich původní kontext, vyhodnocení a interpretaci jejich historické, kulturní a památkové hodnoty.

3.8. Terénní archeologický výzkum. Terénní archeologický výzkum je archeologickým výzkumem, který souvisí se získáváním nových archeologických pramenů a dat terénní činností, např. sběrem či výkopem (odkryvem, exkavací). Podle důvodu provádění terénního výzkumu rozeznáváme badatelský archeologický výzkum a záchranný archeologický výzkum. Podle invaznosti zásahu rozdělujeme terénní archeologické výzkumy na nedestruktivní, částečně destruktivní a destruktivní. Dále rozeznáváme terénní archeologické výzkumy zjišťovací, předstihový a nouzový. Výsledkem terénního archeologického výzkumu je soubor movitých archeologických nálezů (artefaktů, ekofaktů a vzorků) a soubor nehmotných dat reprezentovaných zejména terénní dokumentací, tvořící podklad pro vznik nálezové zprávy. Terénní archeologický výzkum zahrnuje veškeré etapy archeologické práce související se získáním nových dat, tj. fází přípravnou (rešerše, vypracování projektu), prováděcí

(práce v terénu) a zpracovatelskou (laboratorní ošetření a konzervace nálezů, odborné vyhodnocení získaných movitých a nemovitých nálezů a vzorků, nálezové zprávy, publikace).

II.

Terénní archeologické výzkumy

4. Druhy terénních archeologických výzkumů

4.1. Záchranný archeologický výzkum. Záchranným archeologickým výzkumem se rozumí archeologický výzkum ohroženého území s archeologickými nálezy, jehož narušení soudobou lidskou činností nebo přírodními procesy je nevyhnutelné a z hospodaření archeologickým dědictvím nevyplývá možnost zachování archeologického dědictví na původním místě. Jeho cílem je proto zachování archeologického dědictví mimo původní místo, které se provádí shromážděním maximálního množství archeologických dat, jehož je ohrožené území nositelem.

4.2. Badatelský archeologický výzkum. Badatelský archeologický výzkum je takový archeologický výzkum, který se provádí na území s archeologickými nálezy jinak neohroženém, pouze z archeologického podnětu, za účelem vyřešení vědeckého archeologického problému. Destruktivní a částečně destruktivní výzkum má být prováděn pouze tehdy, je-li to nezbytné z důvodu vyčerpání jiných možností odborného poznání. V takovém případě musí být badatelský archeologický výzkum ve smyslu Maltské konvence předem již ve fázi přípravy řádně odůvodněn a povolen.

4.3. Nedestruktivní archeologický výzkum. Nedestruktivní archeologický výzkum je takový archeologický výzkum, který je zcela neinvazní a jeho součástí není výkop. Jde zejména o geodeticko-topografický průzkum, leteckou prospekci, dálkový průzkum Země a archeogeofyzikální měření.

4.4. Částečně destruktivní archeologický výzkum. Částečně destruktivní archeologický výzkum je takový výzkum, který je invazní, avšak jen minimálně narušuje fyzickou podstatu nemovitého archeologického nálezu. Jedná se zejména o povrchový sběr, mikrovrypy, vpichy, vrty, zjišťovací sondy, sondy registrující nemovitý archeologický nálezu a průzkum detektory kovů.

4.5.

Destruktivní archeologický výzkum.

Destruktivní archeologický výzkum je takový archeologický výzkum, který je invazní a jeho hlavním nástrojem je výkop (odkryv), který zasahuje fyzickou podstatu nemovitého archeologického nálezu.

4.6. Zjišťovací archeologický výzkum. Zjišťovací archeologický výzkum se provádí za účelem identifikace archeologických nálezů a jejich vědecké a památkové hodnoty a definování následné archeologické operace (např. předstihový výzkum nebo ochranu na původním místě). Může být součástí záchranného i badatelského archeologického výzkumu. Zjišťovací výzkum má zpravidla částečně destruktivní charakter.

4.7. Předstihový archeologický výzkum. Předstihový archeologický výzkum je druhem/součástí záchranného výzkumu a provádí se zpravidla v předstihu před narušením ohroženého území s archeologickými nálezy lidskou činností nebo přírodními procesy.

4.8. Nouzový archeologický výzkum. Nouzový archeologický je druhem záchranného výzkumu, který se provádí v průběhu narušení ohroženého území s archeologickými nálezy lidskou činností. Zpravidla je nestandardním řešením situace vzniklé nedodržením povinností vyplývajících z platných právních předpisů, nepředpokládaným odhalením archeologického nálezu, nebo se provádí tam, kde

není technicky možné provést předstihový výzkum.

5. Příprava terénního archeologického výzkumu

5.1. Pro každý plánovaný terénní archeologický výzkum s výjimkou nouzového archeologického výzkumu musí být vypracován projekt, který stanoví jeho odborné cíle, volbu území, metody terénní práce včetně způsobu evidence a dokumentace archeologických nálezů a vztahů mezi nimi, personální zajištění, charakteristiku materiálně technického zabezpečení, odhad nákladů terénního výzkumu a způsob nakládání s jeho výsledky. Projekt se v případě záchranného výzkumu zpracovává s ohledem na veškeré podklady stavební dokumentace, inženýrsko-geologický průzkum, průzkumy souvisejících oborů či nedestruktivního archeologického výzkumu.

5.2. Každý terénní archeologický výzkum je registrován. Registrace výzkumu se provádí před jeho zahájením; pokud to není možné, bez zbytečného prodlení později. Registrací získává terénní archeologický výzkum nezaměnitelné označení, které je nutno uvádět na veškeré dokumentaci s výzkumem související, na obalech nálezů, příp. i na nálezech.

6. Provedení terénního archeologického výzkumu

6.1. Za průběh a odbornou úroveň terénního výzkumu je odpovědný vedoucí výzkumu. Odpovědnost je nedělitelná; výzkum nemůže mít zároveň dva či více vedoucích. Vedoucí výzkumu sestavuje tým odborníků a rozděluje jim dílčí úkoly.

6.2. Každý terénní archeologický výzkum je prostorově zaměřen (georeferencován), a to v některé z obvyklých souřadnicových sítí.

6.3. Terénní archeologický výzkum je analýzou archeologického pramene. Archeologický pramen je členěn na logické části (např. stratigrafické jednotky, objekty, vrstvy) jednoznačně a srozumitelně označované; označení částí je vztaženo i na odebrané movité nálezy a vzorky. Metoda terénního archeologického výzkumu a jeho dokumentace odpovídá aktuálním odborným standardům. Zahnuje v sobě jak soubory primární dokumentace (např. popis objektů, vrstev a evidenci stratigrafických vztahů mezi nimi), tak soubory metadat (např. seznamy nálezů, plánů atd.).

6.4. Povinností vedoucího předstihového nebo nouzového archeologického výzkumu je provést výzkum celého ohroženého území s archeologickými nálezy určeného k záchrannému archeologickému výzkumu, a to jak ve smyslu horizontálním tak vertikálním (tzv. totální výzkum ve smyslu dokumentace všech ohrožených archeologických situací).

6.5. Shledá-li vedoucí výzkumu z jakéhokoliv důvodu požadavek totálního výzkumu nesplnitelným nebo neúčelným z hlediska vědeckého poznání, je jeho povinností svolat komisi, které předloží zdůvodnění a návrh řešení. V komisi budou alespoň tři členové mající odbornou kvalifikaci. Odbornou kvalifikaci se rozumí vysokoškolské vzdělání v oboru a pět let praxe v oboru. Z jednání takové komise bude proveden zápis, podepsaný všemi členy komise, který se stane součástí dokumentace výzkumu. Vedoucí výzkumu je povinen se řídit závěry této komise. Doporučí-li komise zkoumat ohrožené území určené k záchrannému archeologickému výzkumu vzorkem/výběrem musí být v dokumentaci explicitně uvedeno, jaká část ohroženého území s archeologickými nálezy určeného k záchrannému archeologickému výzkumu či jeho komponenty byla zkoumána, proč nebyl výzkum úplný a podle jakých kritérií byl proveden výběr.

6.5. Povinností vedoucího výzkumu je zajistit, aby v průběhu archeologického výzkumu byly vyzvedávány a shromažďovány všechny artefakty. Ekofakty mohou být vyzvedávány metodou vzorku, musí však být pokryty veškeré kategorie důležité pro poznání vývoje nálezů v době jeho osídlení/ovlivnění člověkem. Při vzorkování archeologického pramene musí být explicitně uvedeno,

jaká část pramene byla odebrána a na jakém principu byl proveden výběr.

6.6. Archeologický nález (soubor nálezů) je bezprostředně po exkavaci označen identifikačními údaji (označení výzkumu, lokalita, stratigrafická jednotka, datum nálezu, okolnosti nálezu). Základní evidence nálezů je nedílnou součástí terénní dokumentace výzkumu. Archeologické nálezy jsou bezprostředně po exkavaci ošetřeny tak, aby nedošlo k jejich poškození, materiálové degradaci a ztrátě identifikačních údajů.

7. Zpracování terénního archeologického výzkumu

7.1. Výstupem terénního archeologického výzkumu je nálezový fond/soubor movitých nálezů, nálezová zpráva a soubor terénní dokumentace.

7.2. Veškeré archeologické nálezy jsou v co nejkratší době po exkavaci laboratorně ošetřeny, a to takovým způsobem, které nezpůsobí ztrátu jejich informačního potenciálu.

7.3. V případě, že je archeologický nález narušen destruktivním materiálovým procesem (degradací), je třeba tento proces neprodleně zastavit vhodně užitou metodou konzervace o které je veden záznam, včetně dokumentace nálezu před a po konzervačním zásahu.

7.4. V průběhu zpracovatelské fáze je pořízen seznam archeologických nálezů, jednotlivý záznam zahrnující jednu či více položek obsahuje kromě identifikačních údajů i popis nálezu a jeho dataci. Seznam archeologických nálezů je nedílnou součástí nálezové zprávy.

7.5. Laboratorně ošetřené, konzervované a zaevidované nálezy jsou předávány příslušné sbírkotvorné instituci, do doby předání jsou uloženy v prostředí, s odpovídajícím režimem.

7.6. Skartaci movitých nálezů lze provádět jen ve výjimečných případech, a to za předpokladu, že není omezena vypovídací hodnota souboru a jsou evidovány principy, podle nichž skartace proběhla. Skartaci musí odsouhlasit komise odborníků, přičemž se v tomto případě postupuje obdobně jako v v bodě 6.4.

7.7. Vedoucí výzkumu je povinen zajistit uchování veškeré dokumentace (vč. zálohování jejích digitálních součástí) nejméně do doby, než ji předá do příslušných archivů.

7.8. O výsledcích terénního archeologického výzkumu je vypracována nálezová zpráva s předepsanou strukturou jejíž nedílnou součástí je „Zpráva o archeologické akci“ v podobě vyplněného formuláře nebo jeho ekvivalentu v elektronickém systému evidence archeologických výzkumů. Tyto dokumenty se podávají ve stanovených lhůtách do archivu oprávněné organizace a do archivu instituce pověřené centrálním shromažďováním dat.

7.9. Nálezová zpráva nebo Zpráva o archeologické akci jsou zpracovávány i pro terénní výzkumy s negativním zjištěním.

7.10. Kromě nálezové zprávy se do příslušných archivů ukládají i další analogové i digitální součásti terénní dokumentace s úplným popisem.

7.11. Nálezy a terénní dokumentace jsou v přiměřené lhůtě od ukončení terénního archeologického výzkumu přístupné odborné veřejnosti a orgánům státní správy a samosprávy.

7.12. Terénní archeologický výzkum musí být odpovídajícím způsobem publikován, a to v termínu odpovídajícím rozsahu a závažnosti jeho výsledků.

7.13. Autor výzkumu má po stanovenou dobu od ukončení terénních prací výhradní právo publikovat výsledky svého výzkumu. Během této doby umožňuje či zpřístupňuje výsledky své práce přiměřeným způsobem odborné obci a širší veřejnosti. Po uplynutí této doby jsou nezpracované výzkumy a

prameny volně přístupné ke zpracování ostatními odborníky.

.

III.

8. Ostatní ustanovení

8.1. Oborovým kontrolním mechanismem archeologického výzkumu jsou koreferentské či jiné odborné komise, svolané vedoucím výzkumu, oprávněnou organizací nebo archeologickým ústavem AV ČR.

8.2. Mimooborový kontrolní mechanismus představují odborné komise ustavené na žádost stavebníka, nebo jiné fyzické či právnické osoby při jejíž činnosti vznikla nutnost realizovat archeologický výzkum. Dále komise svolané na žádost státní správy nebo samosprávy, včetně Ministerstva kultury ČR a jeho památkové inspekce.

.

S využitím podkladů ISA (zprac. M. Burešem s přispěním Z. Bláhové, M. Šmolíkové, M. Zezuly, J. Pešky, M. Kuchaříka, R. Širokého a R. Bláhy) ze dne 18.3.2010 vypracovali M. Kuna, M. Tomášek, I. Boháčová a J. Mařík

V Praze dne 8.4.2010

(DOC) [Pravidla archeologického výzkumu](#)